

UITVOERINGSPROGRAMMA Vergunningen, Toezicht en Handhaving 2024

Fysieke leefomgeving en veiligheid

Vastgesteld bij collegebesluit 23 januari 2024

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doel	3
1.2 Programmatische handhaven	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Actuele ontwikkelingen en speerpunten	5
2.1 Interbestuurlijk toezicht Provincie, Omgevingswet-domeinen	5
2.2 Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	6
2.3 Kwaliteitscriteria VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving)	7
2.4 Veilige publieke taak - Handhaving Veiligheidsdomein	7
2.5 Afval	7
2.6 Personen met onbegrepen gedrag	8
3. Uitvoering per domein	9
3.1 Naleefgedrag	9
3.2 Koppeling budget	9
3.3 Prioritering - risicoanalyse	9
3.4 Meldingen en handhavingsverzoeken	10
4. Integrale aanpak	11
4.1 Samenwerking rond evenementen	11
4.2 Wijkgericht werken	12
4.3 Integrale aanpak ondermijning	13
5. Regulering- en toezichtstaken Omgevingswet per domein	14
5.1 Bouw	15
5.2 Brandveiligheid	18
5.3 Milieubelastende activiteiten	20
5.4 Bodem	23
6. Fysieke Openbare Ruimte, Bijzondere wetten en Veiligheid	25
6.1 Fysieke openbare ruimte	25
6.2 Bijzondere wetten	30
6.3 Veiligheid	32

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding en doel

Voor u ligt het Uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving 2024 (kortweg VTHup 2024). Hierin staat welke doelstellingen wij nastreven, welke prioriteiten wij hebben en welke activiteiten wij gaan uitvoeren op het gebied van Vergunningen, Toezicht en Handhaving.

Het VTHup 2024 komt voort uit de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Leeuwarden 2024, Veilige en duurzame leefomgeving, de Kadernota Handhaving & Fysieke Leefomgeving en Veiligheid- en de Veiligheidsagenda 2023-2026. De Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Leeuwarden 2024 is op 21 november 2023 vastgesteld door het college van de gemeente Leeuwarden.

In de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie is aangegeven welke doelen worden gesteld voor de uitvoering en handhaving en welke werkzaamheden met het oog op die doelen zullen worden verricht. Deze strategie geldt specifiek voor de niet-basistaken in het kader van de Omgevingswet. Dit betreffen uitvoerings- en handhavingstaken op het gebied van bouw, milieu, bodem en brandveiligheid. Taken die niet volgen uit de Omgevingswet, zoals taken juridische- en veiligheidszaken (JVZ), zijn binnen de gemeente apart belegd in de Veiligheidsagenda 2023-2026.

De Omgevingswet verplicht gemeenten te beschikken over een uitvoerings- en handhavingsstrategie, een jaarlijks vastgesteld uitvoeringsprogramma en een jaarverslag. Voor de fysieke leefomgeving en veiligheid werken we vanaf 2015 met één integraal uitvoeringsprogramma.

Het doel van het VTHup is om inzicht te geven in de uitvoering van vergunningen, toezicht en handhaving op het gebied van: Bouw, Brandveiligheid, Milieubelastende activiteiten, Bodem, Fysieke openbare ruimte, Bijzondere wetten en Veiligheid die wij zelf uitvoeren, de zogenoemde 'thuisstaken'. De VTH-taken die ketenpartners zoals de FUMO en de Veiligheidsregio (VRF) namens ons uitvoeren, doorlopen een eigen beleidscyclus. Dit zijn zowel werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening als op het gebied van toezicht en handhaving. Deze activiteiten zijn niet opgenomen in het VTH-beleid en daarom ook niet in dit uitvoeringsprogramma.

Onder deze domeinen valt een breed scala aan landelijke en gemeentelijke regelgeving, zoals: de Omgevingswet, Algemene Plaatselijke Verordening (APV), Parkeerverordening, Alcoholwet, Coffeeshopbeleid en Prostitutiebeleid.

In de opzet van dit VTHup 2024 ligt de nadruk op de doelstellingen die we met de voorgenomen activiteiten willen bereiken. Die doen we door per hoge prioriteit te omschrijven welke risico's er spelen, welke doelstellingen in het VTH-beleid zijn benoemd en hoe we door middel van indicatoren in 2024 aan deze doelstellingen een bijdrage gaan leveren.

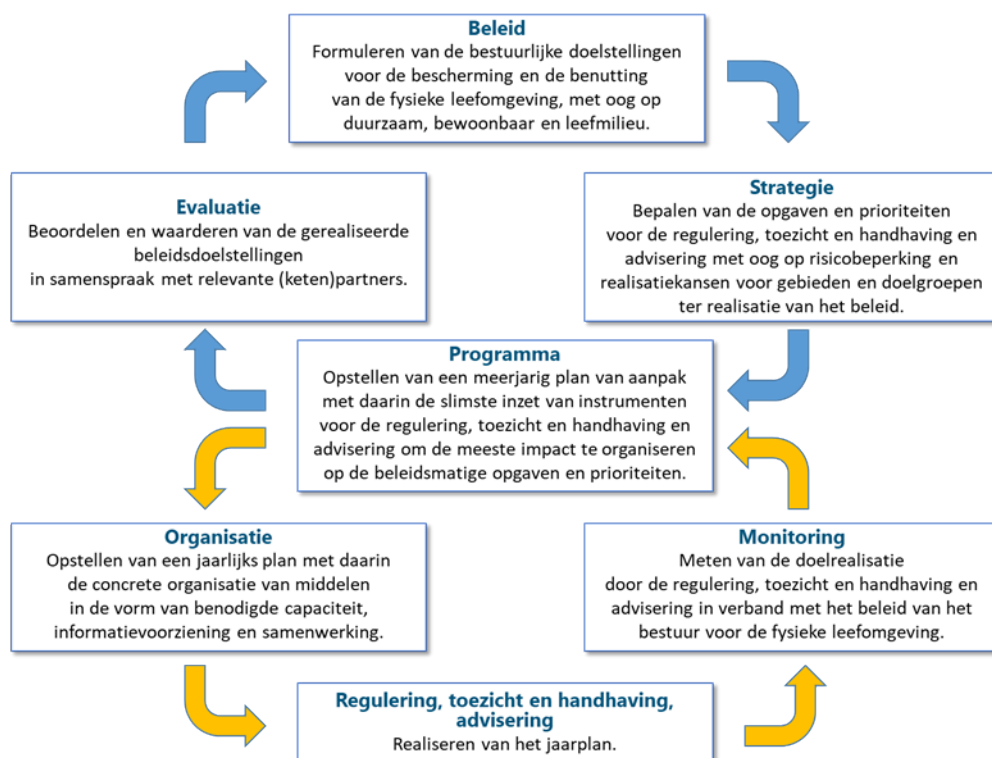
1.2. Wettelijk kader en beleidskader

Op grond van het Omgevingsbesluit moet het bestuursorgaan dat is belast met de uitvoerings- en handhavingstaak in het kader van de Omgevingswet een door het college vastgestelde uitvoerings- en handhavingsstrategie hebben. Hierin wordt gemotiveerd aangegeven welke doelen worden gesteld voor de uitvoering en handhaving en welke werkzaamheden met het oog op die doelen zullen worden verricht. Jaarlijks wordt, voor de 'thuisstaken' een uitvoeringsprogramma opgesteld dat wordt vastgesteld door het college.

De Big-8 en de beleidscyclus

De gemeente Leeuwarden stelt regels en heeft bevoegdheden om ze uit te voeren en te handhaven. Leeuwarden verleent vergunningen en ontheffingen, houdt toezicht en handhaaft op overtredingen. We doen dat niet zomaar, maar doen dat overwogen en gestructureerd. Dat is duidelijk voor inwoners en bedrijven. Zo weten ze wat ze van de gemeente Leeuwarden mogen verwachten.

Deze aanpak is weergegeven in de zogenoemde Big-8. De Big-8 geeft in 2 cirkels het proces weer van doelen stellen, prioriteitstelling op basis van analyse en risico-afweging, planning, programmering, uitvoering, monitoring en verslaglegging en bijstelling van beleidsdoelen.

Figuur 1: Schematische weergave van de Big-8

Programmatisch werken

Leeuwarden doet aan programmatisch werken. Programmatisch werken houdt in dat beleidsdoelen jaarlijks in een uitvoeringsprogramma VTHup worden vertaald in concrete acties. Aan het eind van een jaar vindt hiervan een evaluatie plaats. Noodzakelijke verbeteringen kunnen jaarlijks in het VTHup worden verwerkt. Het programmatisch werken maakt onderdeel uit van de Big-8, zoals weergegeven in figuur 1.

1.3. Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 staat een omschrijving van actuele ontwikkelingen en speerpunten;
- In hoofdstuk 3 staat de integrale samenwerking centraal;
- Hoofdstuk 4 bevat een nadere toelichting op de uitvoering per domein;
- In de hoofdstukken 5 en 6 worden de domeinen Omgevingswet, Fysieke Openbare Ruimte, Bijzondere Wetten en Veiligheid verder uitgewerkt.

Door de verschillende (wettelijke) achtergronden zijn de uitwerkingen per domein verschillend. Doelstelling bij elk domein is echter hetzelfde, namelijk inzicht te verschaffen in de werkzaamheden voor 2024.

Per beleidsveld is de handhavingscapaciteit weergegeven. Om duidelijker inzicht te geven in de daadwerkelijk uit te voeren controles, zijn voor het Fysiek Domein aantallen controles opgenomen omdat geen tijd wordt geschreven. Voor Fysieke Openbare Ruimte en Veiligheid zijn beschikbare fte's opgenomen. Reden hiervoor is de veelzijdigheid van werkzaamheden binnen het betreffende onderwerp en dat deze op voorhand niet per definitie zijn te kwantificeren. Het totaal beschikbare budget is gebaseerd op de programmabegroting. De programmabegroting is gekoppeld aan de reguliere jaarlijkse planning- en controlcyclus, zodat de gemeenteraad op de hoogte is van het totale handhavingsbudget.

2. ACTUELE ONTWIKKELINGEN EN SPEERPUNTEN

Dit hoofdstuk gaat in op een aantal actuele ontwikkelingen en speerpunten die van belang zijn voor 2024.

2.1. Interbestuurlijk Toezicht Provincie, Omgevingswet-domeinen

De Provincie Fryslân controleert hoe er uitvoering wordt gegeven aan de wettelijke taak conform het Besluit omgevingsrecht (Bor). Op 18 september 2023 heeft er een gesprek met de provincie plaatsgevonden. In dat gesprek hebben wij aangegeven dat gewerkt wordt aan nieuw uitvoerings- en handhavingsbeleid.

Het college van burgemeester en wethouders heeft de Uitvoerings- en handhavingsstrategie 2024 Omgevingswet op 21 november 2023 vastgesteld. Deze strategie geeft aan hoe de gemeente omgaat met haar taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Omgevingswet. De strategie is een aanvulling op Kadernota Handhaving & Fysieke Leefomgeving en Veiligheid uit 2014.

Daarnaast willen wij meer aandacht besteden en verbetering aanbrengen in de verantwoording over de naleving om zo een betere invulling te kunnen geven aan een sluitende beleidscyclus (big 8).

2.2. Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen

De Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen treden beide in werking op 1 januari 2024. Beide wetten zorgen voor grote veranderingen in het VTH-taakveld.

Omgevingswet

De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten én het beschermen van de fysieke leefomgeving. Voor het bereiken van die balans krijgen verschillende overheden meer afwegingsruimte. Er is meer flexibiliteit in het stellen van regels en er is meer ruimte voor initiatieven. De doelen van de wet zijn gesteld met het oog op duurzame ontwikkeling, woonbaarheid van het land en het beschermen en verbeteren van het leefmilieu. De stelselherziening beoogt inzichtelijk omgevingsrecht, de leefomgeving centraal, ruimte voor lokaal maatwerk en snellere besluitvorming.

Omgevingswetinstrumenten

In december 2021 is de Omgevingsvisie Leeuwarden vastgesteld. Hierin heeft de gemeente Leeuwarden samen met haar inwoners de ontwikkelrichting geschetst voor de woon-, werk- en leefomgeving voor de langere periode. De omgevingsvisie brengt in beeld wat we voor de gebieden en de opgaven op hoofdlijnen willen bereiken. Dit wordt op maat uitgewerkt in ontwikkelkaders en beleidskaders. Vanuit de Omgevingswet wordt ook gewerkt met programma's volgens de Omgevingswet, het omgevingsplan en een werkwijze voor de beoordeling van nieuwe initiatieven die niet passen binnen het omgevingsplan. Hiermee worden de ambities van de omgevingsvisie ook vertaald naar de uitvoering van initiatieven die een bijdrage leveren aan de opgaven en ontwikkelrichtingen.

Omgevingsplan

Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het omgevingsplan de nieuwe manier om vast te leggen wat er mag in de (fysieke) leefomgeving. Dit gaat om de voormalige bestemmingsplannen, maar ook milieuregels die nu in landelijke besluiten staan komen deels in het gemeentelijk omgevingsplan. Het omgevingsplan ontstaat van rechtswege op 1 januari 2024. Het streven is om in 2024 het eerste 'echte' omgevingsplan vast te stellen waarin gewerkt wordt volgens een nieuwe systematiek en waarbij alle regels zijn opgenomen in het omgevingsplan. Het gaat om het Omgevingsplan Buitengebied Zuid. Zodra dit is vastgesteld, zullen andere gebieden volgen totdat een gemeentedeekkend omgevingsplan ontstaat. De regels uit de bruidsschat wordt verwerkt in het omgevingsplan.

Ook zullen regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving overgaan van de Algemene plaatselijke verordening naar het omgevingsplan. Dit zal niet gelijk met de invoering van de Omgevingswet zijn. Dit heeft gevolgen voor de uitvoering van taken bij Handhaving Veiligheidsdomein. In 2024 bereiden wij ons voor op deze veranderende taken. Zo moeten werkprocessen worden aangepast en moeten de handhavers worden opgeleid.

Van inrichting naar milieubelastende activiteit

Onder de Omgevingswet verdwijnt het begrip 'inrichting' uit de Wet milieubeheer (Wm). Het wordt vervangen door een regulering per milieubelastende activiteit. In een bedrijf kan sprake zijn van één of meerdere milieubelastende activiteiten. De rijksregels staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Maar er kunnen ook andere regels gelden. Dit houdt in dat het bestaande inrichtingenbestand moet worden omgezet naar milieubelastende activiteiten.

DSO en CLO

Vanaf 1 januari 2024 werkt de gemeente Leeuwarden met het nieuwe VTH-systeem Centric Leefomgeving. Dit systeem is aangesloten op de DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en daarmee 'Omgevingswet-proof'. Naast dat we digitaal klaar zijn voor de Omgevingswet willen we dit systeem ook gebruiken om digitaal toezicht verder te ontwikkelen. Naast het werken met CLO wordt voor het toezicht in het veld gebruik gemaakt van Chepp van de firma Go2Sure. De Chepp app is een digitale, integraal toepasbare softwaretool voor risicomanagement, inspecties en controles. Met behulp van deze 'toezichtstool' worden de inspecties digitaal uitgevoerd voor zowel toezichtstaken in de bouw, monumenten, brandveiligheid als milieu. Voor de implementatie van Centric Leefomgeving en het digitaal toezicht doormiddel van Chepp, besteden we tijd aan het inrichten van het systeem, het maken van werkafspraken en het opleiden van onze professionals.

Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen zijn bouwwerken voor de bouwactiviteit niet meer vergunningsplichtig maar meldingsplichtig. Deze wet zal gefaseerd worden ingevoerd. In eerste instantie geldt deze wet voor de minst risicovolle bouwwerken, de bouwwerken in gevolgklasse 1.

Vanaf 1 januari 2024 alleen voor nieuwbouw, op z'n vroegst vanaf 1 januari 2025 ook voor verbouw. Voorbeelden van bouwwerken onder gevolgklasse 1 zijn grondgebonden woningen en bedrijfsgebouwen van maximaal 2 verdiepingen.

De gemeente toetst niet meer vooraf (technische toetsing) of bouwwerken aan de wet- en regelgeving voldoen. In plaats daarvan wordt door een initiatiefnemer een erkende private kwaliteitsborger ingeschakeld, die een risicobeoordeling en een borgingsplan vaststelt. Aangegeven wordt welke risico's er tijdens de bouw aan de orde zijn en welke beheersmaatregelen worden getroffen, met als doel dat het uiteindelijke bouwwerk aan wet- en regelgeving voldoet. De gemeente ontvangt de bouwmelding met naam van de kwaliteitsborger en de risicobeoordeling en het borgingsplan. Na realisatie van het bouwwerk is het de bedoeling dat de kwaliteitsborger een verklaring afgeeft dat er een gerechtvaardigd vertrouwen is dat het gerealiseerde bouwwerk aan de wet- en regelgeving voldoet.

De gemeente blijft bestuurlijk verantwoordelijk. Het betekent dat het accent verschuift van toetsing vooraf naar toezicht en handhaving. Naast het verbeteren van de kwaliteitsborging in de bouw, beoogt deze wet de positie van de bouwconsument te versterken. De (repressieve) handhaving blijft een taak van de gemeente. Dit betekent dat de gemeente op basis van signalen tijdens de bouw of achteraf, na voltooiing van het bouwwerk, eventueel handhavend moet optreden. De verwachting is dat deze verschuiving tot een toename van de handavingscapaciteit zal leiden.

Om hier richting aan te geven voor onze eigen VTH taken hebben we daarom specifiek voor de Wkb het 'Handelingsperspectief WKB opgesteld'. Deze is 28 november 2023 door ons college vastgesteld.

Basistakenpakket omgevingsdiensten

De FUMO, de omgevingsdienst in Fryslân, voert voor alle bevoegde gezagen in Fryslân de regulerings- en toezichtstaken uit. De gemeente Leeuwarden is hierin opdrachtgever, bevoegd gezag en het aanspreekpunt voor de bedrijven die gecontroleerd worden, waarvoor een vergunning wordt verleend of meldingen worden afgehandeld. Taken die niet onder het basistakenpakket vallen, de zgn. 'thuisstaken' worden door de gemeente zelf uitgevoerd.

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, komen er meer milieubelastende activiteiten (voorheen inrichtingen) onder het basistakenpakket van omgevingsdiensten te vallen. Naast de ca. 240 inrichtingen die al eerder waren onder gebracht bij de FUMO, worden nog eens ca. 540 voormalige inrichtingen bij de FUMO ondergebracht voor de uitvoering van de regulerings- en toezichtstaken. Naast deze taken, vallen o.a. ook regulerings- en toezichtstaken voor asbestmeldingen, meldingen besluit Bodemkwaliteit en toezicht energiebesparing als het verbruik meer is dan 25.000m³ gas en/of 50.000 kWh. Bestuurlijk is afgesproken dat i.v.m. de overdracht van dossiers het toezicht op energiebesparing vanaf 1 januari 2025 uitgevoerd wordt door de FUMO.

Het toezicht op de inrichtingen die vallen onder de categorie: afval, intensieve veehouderij, tankstations met en zonder LPG, vuurwerk en beoordeling van elektronische milieujaarverslagen worden uitgevoerd via de regionale branche-aanpak. De overige controles worden uitgevoerd in het lokale programma voor Leeuwarden overeenkomstig het risicomodel voor Leeuwarden. Dit risicomodel behoort bij het VTH-beleid Fryslân en hierin zijn de prioriteiten bepaald.

Voor 2024 zijn drie thema's benoemd die opgepakt worden vanuit het programma ketentoezicht. Dat zijn de thema's co-vergisting, asbest, bodem en afval.

2.3. Kwaliteitscriteria VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving)

In de wet VTH is bepaald dat gemeenten moeten voldoen aan kwaliteitscriteria om VTH-taken uit te voeren. De gemeenten mogen deze kwaliteitscriteria zelf opstellen. Aan de hand van landelijke kwaliteitscriteria heeft de raad in 2017 een verordening kwaliteit VTH vastgesteld en heeft het college de Friese kwaliteitscriteria Frysk Peil F1 vastgesteld. In deze set kwaliteitscriteria worden alle deskundigheidsgebieden benoemd die belangrijk zijn voor de uitvoering van de VTH-taken.

Per deskundigheidsgebied zijn eisen geformuleerd voor het gewenste opleidingsniveau van de medewerkers, de vereiste werkervaring en de frequentie waarmee deze werkzaamheden worden uitgevoerd.

Omdat de landelijke kwaliteitscriteria zijn geactualiseerd, zijn ook de Friese kwaliteitscriteria geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een Frysk Peil F2.

In 2021 is een actualisatie uitgevoerd van de in 2018 gehouden nulmeting om inzichtelijk te maken in hoeverre de werknemers en de organisatie voldoen aan de kwaliteitscriteria Frysk Peil F2. Dit project is toen in Fries verband door alle gemeenten en de provincie opgepakt. Uit de analyse van de update blijkt dat de organisatie voldoende robuust is waar het gaat om de vereiste inzet van gekwalificeerde medewerkers voor de uitvoering van de VTH-taken. Het voldoen aan de kwaliteitscriteria is een doorlopend proces. Periodiek worden medewerkers, die nieuw zijn in een deskundigheidsgebied, getoetst en worden mutaties in het dashboard twee keer per jaar verwerkt.

2.4. Veilige publieke taak - Handhaving Veiligheidsdomein

Het takenpakket waarop de handhavers momenteel worden ingezet is door de jaren heen ontwikkeld en zeer divers. In de kern gaat het om de aanpak van overlast, ergernissen en andere feiten die de leefbaarheid aantasten binnen de openbare ruimte. Naast de bredere inzetbaarheid is de maatschappij verhard en is het gezag van overheidsorganen en haar medewerkers verminderd. De praktijk maakt dat handhavers steeds vaker agressief bejegend worden. Het handhaven van 'de kleine norm' brengt dikwijls weerstand met zich mee. Niet zelden is er sprake van verbale agressie. Agressief gedrag in de brede zin van het woord komt voor binnen alle lagen van de samenleving. Het is niet exclusief terug te brengen naar één doelgroep, hetgeen het handhaven soms complex maakt.

Er is al veel in Leeuwarden geïnvesteerd om risico's te verkleinen of te beheersen. Handhavers Veiligheidsdomein in Leeuwarden hebben een uitgebreid pakket aan veiligheidsmaatregelen. Zo werken zij in koppels, beschikken zij over een veiligheidsvest, een C2000-portofoon, een functionerend bedrijfsopvangteam en liggen er goede afspraken met de politie als het gaat om inzet op taken (handhavingsarrangement) en heeft men de beschikking over een bodycam. Leeuwarden heeft in 2021 meegedaan aan de pilot: "korte wapenstok boa". Naar aanleiding van deze pilot is een definitieve aanvraag voor het gebruik van de korte wapenstok gedaan. Deze aanvraag is toegekend en de wapenstok wordt toegevoegd aan de uitrusting. In het jaar 2024 wordt, net als in andere jaren, doorlopend geïnvesteerd in trainingen in het kader van de-escalatie en communicatie. Verder houdt Handhaving de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van geweldsmiddelen in de gaten.

2.5. Afval

Prijddifferentiatie

Een duurzame toekomst is van belang voor huidige- en toekomstige generaties. In Leeuwarden zijn we daarom ambitieus op het gebied van huishoudelijk afval. In dit kader heeft de gemeenteraad drie doelstellingen vastgesteld, te weten: maximaal 100 kilo restafval per inwoner in 2022, maximaal 30 kilo restafval in 2030 en afvalvrij in 2050. Om de doelstellingen te halen is in 2023 gestart met prijddifferentiatie. Er wordt gewerkt volgens 'goed terecht in Leeuwarden' en er zullen meer faciliteiten worden geboden om afval te scheiden. Tevens hebben burgers meer inzicht gekregen in het afval dat zij aanbieden. Tot slot wordt de extra handhavingscapaciteit van twee fte (incidenteel) in 2024 verleend.

Bestuursrechtelijk handhaven afval

Naast prijddifferentiatie is in 2023 gestart met het bestuursrechtelijk handhaven van bijzet van huishoudelijk afval en overige dumpingen. Voorheen werd hier alleen strafrechtelijk op gehandhaafd. Meerdere gemeenten pakken dit op via het bestuursrechtelijke spoor, omdat de bewijslast lager is. Als er NAW-gegevens worden aangetroffen in een afvalzak, mag er bij bestuursrechtelijke handhaving worden aangenomen dat deze persoon het afval foutief heeft aangeboden. Om de hygiëne en veiligheid te waarborgen en overlast te beperken, kan er na het aantreffen van het afval spoedeisende bestuursdwang worden toegepast. De kosten die hiermee gepaard gaan, worden verhaald op de persoon van wie mag worden aangenomen dat deze het afval heeft bijgezet en/of gedumpt.

Met de bestuursrechtelijke handhaving wordt adequater opgetreden tegen bijzet en dumpingen van afvalstoffen. Hoewel handhaven met betrekking tot de bewijslast gemakkelijker wordt, brengt de bestuursrechtelijke handhaving op het gebied van afval veel werk met zich mee.

De besluiten tot het toepassen van spoedeisende bestuursdwang moeten worden opgesteld, maar ook eventueel daaruit voortkomende vragen en bezwaren moeten worden behandeld. Gebleken is dat deze werkzaamheden vooral voor rekening van juridisch medewerkers komen. Er is een extra juridisch medewerker aangenomen om onder andere deze werkzaamheden uit te voeren.

2.6. Personen met onbegrepen gedrag

De problematiek rondom personen met onbegrepen gedrag op straat neemt elk jaar toe. In dit kader krijgen handhavers en politie op straat in toenemende mate te maken met personen die onbegrepen gedrag vertonen. Zo vinden in de binnenstad met enige regelmaat incidenten plaats, waarbij onder andere vanuit het toezichtsmodel op wordt geanticipeerd. Voornoemde vergt van handhavers en politie steeds meer tijd, al dan niet ten koste van andere werkzaamheden. Naast het inzetten op het voorkomen c.q. beheersbaar maken van de situatie, wordt ook ingezet op hulpverlening. Sinds enkele jaren zet het ACT-team (ACT staat voor Assertive Community Treatment) zich in voor dak- en thuisloze mensen die door hun problematiek en/of gedrag moeilijk hun weg vinden binnen het reguliere hulpverleningsaanbod. De handhavers en politie werken samen met het ACT-team, om zo de personen met onbegrepen gedrag en dak- en thuislozen verder te helpen. Het (veiligheids-)beleid, de ambities en doelstellingen ten aanzien van de inzet op deze doelgroep staan onder andere beschreven in het Uitvoeringsprogramma Veiligheidsagenda en uitvoeringsprogramma Leeuwarden 2023-2026.

3. UITVOERING PER HANDHAVINGSDOMEIN

3.1. Naleefgedrag

Doelgroepen, inwoners, bedrijven en instellingen worden gewezen op hun eigen verantwoordelijkheid en er wordt geprobeerd ze daarbij bewust te maken van de geldende wet- en regelgeving. Doel hiervan is om hun betrokkenheid en bewustzijn van eigen handelen te stimuleren. Hiermee proberen we het naleefgedrag op (lange) termijn structureel te verbeteren.

Controles in het veld hebben tot doel om het naleefgedrag te stabiliseren waar het goed gaat, dan wel te verbeteren daar waar het beter kan. Op deze manier wordt gericht ingezet op behoud of verbetering van het nalevingsniveau en wordt stapsgewijs toegewerkt naar een hoger niveau van naleving. We volgen wat de effecten van onze inzet zijn op het naleefgedrag. De uitkomsten hiervan nemen we mee in onze jaarlijkse evaluatie.

Daarnaast wordt communicatie ingezet als preventief handhavingsmiddel. Dit om op voorhand overtredingen te voorkomen, zodat handhaving niet nodig is en om het naleefgedrag te verbeteren.

3.2. Koppeling budget

Om tot een gericht en realistisch handhavingsprogramma te komen zijn de onderwerpen per domein uitgewerkt. Per domein is omschreven op welke onderwerpen de handhaving zich richt, welke doelen worden beoogd, hoeveel controles worden verwacht en welke aanpak daarbij is gekozen. Op grond daarvan wordt jaarlijks de evaluatie uitgevoerd (jaarverslag).

In de bijlage is een toelichting gegeven op de geplande inzet voor 2024 in fte's of aantallen controles. De uren/aantallen controles per domein zijn zelden uitwisselbaar. Elk handhavingsdomein heeft eigen specialistische werkzaamheden wat uitwisseling lastig maakt. Echter, bij bepaalde onderwerpen zijn er vanuit de diverse domeinen raakvlakken. Hiervoor bestaan samenwerkingsverbanden en -projecten, waarbij elk domein haar eigen specialisme inbrengt. Daar waar mogelijk ondersteunen toezichthouders en handhavers elkaar en voeren zij gezamenlijk een controle uit en/of vervullen zij de oog- en oorfunctie voor elkaar.

Het totaal beschikbare budget is gebaseerd op de programmabegroting. De programmabegroting is gekoppeld aan de reguliere jaarlijkse planning- en controlcyclus, zodat de gemeenteraad op de hoogte is van het totale handhavingsbudget.

In de weergegeven handhavingscapaciteit is weinig vrije ruimte voor bijvoorbeeld de aanpak van actuele problematiek die gedurende het jaar kan opspelen. Bij incidenten moet er in dergelijke gevallen geschoven worden in de gestelde prioriteiten of er moeten aan bepaalde prioriteiten minder uren worden besteed. In de jaarlijkse evaluatie wordt gemotiveerd inzicht gegeven of de geplande aantallen of uren per domein wel of niet zijn gehaald, overschreden enzovoorts.

3.3. Prioritering - risicoanalyse

Als bevoegd gezag kunnen en willen we niet alle bouwwerken, inrichtingen en doelgroepen periodiek controleren. Het college kiest ervoor om in te zetten op de meest risicovolle onderwerpen. We leggen de aandacht op die plaatsen waar we vanuit onze ervaring kunnen verwachten dat er een grote kans is op overtredingen (niet naleving), waardoor sterk ongewenste of gevaarlijke situaties zouden kunnen ontstaan. Deze aanpak vraagt om een scherpe prioritering in de te controleren onderwerpen.

De risicoanalyse is uitgevoerd conform de aanpak die door het Expertisecentrum Rechtshandhaving van het Ministerie van Justitie is ontwikkeld in het kader van programmatisch handhaven. In deze aanpak wordt voor het bepalen van het risico de volgende formule gehanteerd:

Risico = kans op niet-naleving x negatief effect.

De uiteindelijke risicoscore is bepaald door de volgende stappen te doorlopen. Per handhavingsdomein zijn handhavingsonderwerpen gekozen waaraan scores zijn toegekend met betrekking tot de 'kans op niet-naleving' (hoe groot is de kans dat een doelgroep de regels niet naleeft) en het 'negatief effect' (hoe groot zijn de negatieve gevolgen als de regels niet worden nageleefd). Beide worden gescoord op een 5-puntenschaal, waarbij een maximale score van 25 is te behalen. De scores per handhavingsdomein zijn uniek en gebaseerd op de inschatting van de betrokken handhavers en zijn onderling niet te vergelijken.

De uitkomsten van de risicoanalyse zijn geordend op aflopend risico. Meer informatie over de risicoanalyse staat omschreven in de Kadernota Handhaving en in het verslag Risicoanalyse Fysieke leefomgeving - 2019. In 2024 zijn we voornemens om een traject op te starten om de risicoanalyse te actualiseren.

Voor de afdeling Handhaving Veiligheidsdomein is het beleid van de gemeente Leeuwarden voor een deel vastgelegd in de Veiligheidsagenda 2023-2026 en het Uitvoeringsprogramma veiligheid 2023 en 2024. Omdat hierin reeds een systematiek is opgenomen om de inzet voor de komende jaren te bepalen, is het onderdeel Veiligheid niet in deze risicoanalyse meegenomen.

3.4. Meldingen en handhavingsverzoeken

De risicoanalyse is bedoeld als leidraad om toezicht en handhaving in te zetten op de meest risicovolle onderwerpen (onderwerpen waarbij de kans op overtreding groot is). Vanwege de gelimiteerde capaciteit wordt aan diverse onderwerpen in de lagere prioritering in principe in mindere mate of zelfs geen aandacht besteed. Wanneer naar aanleiding van meldingen of handhavingsverzoeken toch inzet nodig blijkt, kan de inzet ten koste gaan van de gerichte inzet op prioritaire onderwerpen. Het streven is om elke melding af te handelen, maar gelet op prioritering kan in voorkomende gevallen worden besloten om dit niet of pas op een later moment te doen.

4. INTEGRALE AANPAK

Medewerkers vanuit verschillende domeinen pakken gezamenlijk taken op om deze zo effectief en efficiënt mogelijk uit te voeren. Samenwerking vindt dan ook plaats op tal van onderwerpen (zoals aanpak ernstige vervuilde woningen) en bij tal van gelegenheden (zoals een milieuproject op provinciaal niveau).

Daar waar mogelijk ondersteunen toezichthouders en handhavers elkaar en voeren gezamenlijk een controle uit en/of vervullen oog- en oorfunctie. Dit zijn medewerkers vanuit de verschillende gemeentelijke domeinen, zoals Handhaving en vanuit de Wabo-domeinen. Maar ook kan dit zijn in samenwerking met een andere handhavingspartner, zoals de politie, de brandweer en de FUMO. Doel hiervan is om de toezichtlast voor bedrijven/burgers te verminderen en een éénduidige communicatie richting betrokkenen te realiseren. Bij samenwerkingsverbanden brengt elke domein haar eigen specialisme in. Via het Coördinatieteam Handhaving en Stuurgroep Handhaving worden diverse handhavingscasussen multidisciplinair besproken en aangepakt.

Hieronder een aantal voorbeelden van integrale samenwerking, die in 2024 zullen plaatsvinden of hun doorloop in dat jaar hebben.

4.1 Samenwerking rond evenementen

In de gemeente worden veel evenementen georganiseerd, variërend van relatief kleine wijkactiviteiten tot grote evenementen met landelijke uitstraling en (tien-)duizenden bezoekers. De diversiteit en de groei van het aantal evenementen vraagt om een integrale en preventieve aanpak. Vooral de grotere evenementen vergen veel inzet van de betrokken sectoren (Juridische en Veiligheidszaken, Gebiedszaken, Economie en Bedrijfsvoering, Publieke Dienstverlening, Duurzame Omgevingskwaliteit, Inrichting en Beheer Buitenruimte).

Om evenementen zo ongestoord en veilig mogelijk te laten verlopen wordt er intensief samengewerkt. In deze samenwerking wordt bij de evenementen gekeken naar vele aspecten, zoals het monitoren van publiekstroom, (weder)verstrekken van alcohol aan minderjarigen, controle op- en afbouw, constructieve veiligheid podia, brandveilig gebruik, geluidsaspecten, ecologische aspecten, afval en verkeersaspecten en de openbare orde en veiligheid. Deze samenwerking op deze thema's wordt met regelmaat besproken en aangescherpt.

Om deze taken in 2024 zo efficiënt en effectief mogelijk op te pakken en daarbij mee te gaan in de meest recente ontwikkelingen wordt, evenals in voorgaande jaren, een aantal concrete acties uitgezet, zoals:

- integrale voorbereiding op evenementen, onder andere vanuit het oogpunt openbare orde en veiligheid;
- inzet van een Veiligheidsteam of Klein Comité bij risicovolle evenementen;
- inzet van cameratoezicht bij grootschalige en/of risicovolle evenementen;
- inzet van Alcoholwetcontrole om verstrekking van alcoholhoudende dranken aan minderjarigen tegen te gaan;
- uitvoeren van een voor- en naschouw bij met name grote evenementen in gemeentegroen, zodat evenementenlocaties schoon en heel worden achtergelaten;
- toezicht op naleving van de verleende evenementenvergunning en toezicht ten behoeve van openbare orde, veiligheid en leefbaarheid rondom een evenement;
- inzet van Munisense dat continu het muziekgeluid kan monitoren;
- gebruik protocollen brandveiligheid vanuit een risicobenadering;
- controleren van grote podia vanuit een risicobenadering;
- samenwerken met andere handhavinginstanties op het gebied van ecologie voor het vergroten van het kennisniveau.

Aandachtspunt: inzet toezicht vanuit Omgevingswet/Omgevingsplan

Het toezicht op evenementen vergt veel capaciteit (zowel het monitoren van het geluidsniveau als controle op constructieve- en brandveiligheid). Alleen de geprioriteerde evenementen (meer dan 5.000 bezoekers en/of bijzondere locaties en/of constructies) worden gecontroleerd. Dit betreft circa 9 evenementen op jaarbasis. Meer inzet is niet mogelijk en zou ten koste gaan van andere risicovolle en geprioriteerde onderwerpen, zoals controles op bestaande bouwwerken, garagebedrijven en horecabedrijven.

De gemeente controleert op geluid. Het doel van de geluidscontroles is dat organisaties zich houden aan de geluidsvoorschriften en dat evenementenorganisaties worden begeleid bij het monitoren en beheersen van de geluidsniveaus. Specifiek bij muziek-evenementen wordt gecontroleerd op de geluidsniveaus en de begin- en eindtijden van de muziek. Het voldoen aan de vergunde geluidsniveaus en het zich houden aan vergunde aanvangs- en eindtijden is afhankelijk van menselijk handelen van de vergunninghouder en vraagt zodoende om een vorm van toezicht waarbij toezichthouders gedurende het evenement aanwezig zijn.

De gemeente gebruikt bij de grote evenementen in de binnenstad het geluidmeetsysteem Munisense dat continu de geluidsniveaus monitort. Daarnaast gebruiken toezichthouders als zij fysiek aanwezig zijn ook een handmeter voor het uitvoeren van geluidmetingen. Bij circa 12 grote evenementen vindt fysiek toezicht plaats. Als de toezichthouders niet fysiek aanwezig zijn, worden de geluidsniveaus, met hetzelfde geluidmeetsysteem continu gemonitord. De evenementenorganisator krijgt de mogelijkheid, om met behulp van een account, gebruik te maken van het meetsysteem. Dit betreft circa 11 evenementen op jaarbasis.

4.2 Wijkgericht werken

Op kleine schaal wordt in Leeuwarden al enige tijd wijkgericht gewerkt, o.a. in de Vlietzone. Dit met als doel om ontwikkelingen in kaart te brengen, ergernissen in de wijken te beteugelen en de leefbaarheid binnen specifieke wijken te verbeteren. Bij wijkgericht werken kan er ook aandacht zijn voor één specifiek groot probleem in de wijk, zoals bijvoorbeeld afval. Het wijkgericht werken maakt dat handhavers, maar ook toezichthouders van andere afdelingen en samenwerkingspartners, frequent in een wijk aanwezig zijn. Zij pakken zaken integraal op en werken multidisciplinair samen. Het taakaccent voor handhavers ligt op het gastheerschap, zichtbaar aanwezig zijn, toezicht op afvaloverlast, parkeeroverlast, sociale overlast en drugsoverlast. Daardoor staan zij dicht bij de burger en is het optreden ook direct zichtbaar. Problemen die niet direct kunnen worden opgelost, worden naar de betreffende vakafdeling doorgespeeld voor verdere afhandeling.

Leeuwarden Oost

In 2021 is het twintigjarig programma van start gegaan om vanuit verschillende disciplines inzet te plegen in Leeuwarden Oost. Dit om de perspectieven van bewoners te verbeteren. Een onmiskenbaar onderdeel om de leefbaarheid in de wijken te verbeteren is het toezicht op en de handhaving van wetten- en regels in de wijk. Door in te zetten op de leefbaarheid ontstaat een positieve invloed op woon- en omgevingskwaliteit en daarmee op de perspectieven van bewoners. In het jaar 2023 heeft het programma behoorlijk vorm gekregen en is op diverse onderdelen tot uitvoering gebracht. De thema's leefbaarheid en veiligheid komen bij iedere pijler in het programma terug.

Een geprioriteerd thema van het project Leeuwarden Oost is Preventie met Gezag, waarbij ligt de nadruk op ondermijnende criminaliteit onder jongeren. Voor Preventie met Gezag is een apart integraal plan opgesteld waar ook een rijksbijdrage aan is toegekend om extra in te kunnen zetten in Leeuwarden Oost. Vanuit Handhaving is een juridisch adviseur belast met een rol binnen het Multiteam, onderdeel van het project Leeuwarden Oost, Preventie met Gezag. Tevens zijn er drie extra straatcoaches aangetrokken voor het project Leeuwarden Oost.

Vlietzone

De Vlietzone valt maakt onderdeel uit van het Programma Leeuwarden Oost. Voor de komst van het Programma Leeuwarden Oost was er al een specifieke aanpak en inzet in de Vlietzone. Deze aanpak is onverminderd voortgezet. De problematiek in de Vlietzone heeft raakvlakken met alle drie domeinen (het Sociaal domein, het Veiligheidsdomein en het Fysiek domein). Er wordt dan ook vanuit verschillende invalshoeken inzet gepleegd. Denk hierbij aan de wijkteams en opbouwwerk, de wijkaanpak en de werkplaats Oud Oost. Met de inwoners van de Vlietzone wordt samen gekeken hoe we de wijk schoon en veilig kunnen houden. Dit doen we door het organiseren van acties en projecten die preventief werken, maar ook door toezicht en handhaving vanuit het Veiligheidsdomein en het Fysiek domein. Vanuit het Veiligheidsdomein richt zich dit op personen, maar richting de meer politionele taken heeft de gemeente een beperkte rol. De inzet van handhavers is in de Vlietzone meer dan in andere Leeuwarder wijken. Het toezicht richt zich onder andere op parkeeroverlast, afvalproblematiek, sociale overlast en drugsoverlast. Door de zichtbaarheid van "blauw" op straat wordt de benaderbaarheid vergroot en kunnen mogelijke problemen tijdig worden opgepikt en/of worden doorgegeven aan de juiste afdeling. De afdeling Juridische- en Veiligheidszaken zet in op het aanpakken van woonoverlast.

Het Fysiek domein ziet toe en handhaaft waar nodig op bestaande wet- en regelgeving, ten aanzien van illegale bouw, illegaal gebruik, waaronder begrepen onrechtmatige bewoning zoals bijvoorbeeld kamerverhuur en achterstallig onderhoud. Voor deze wijk zijn hiervoor een bouwinspecteur en juridisch medewerker aangesteld. Naast het actief de wijk ingaan, worden meldingen vanuit en over de Vlietzone door hen in behandeling genomen. De bouwinspecteur en juridisch medewerker maken deel uit van het 'interventieteam Vlietzone'. Dit interventieteam is een multisectoraal team waarin wordt samengewerkt om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren, overlast te verminderen en casussen integraal op te pakken. Externe samenwerkingspartners zijn de politie, het Huurteam en Amaryllis.

4.3 Integrale aanpak ondermijning

De aanpak van ondermijnende criminaliteit heeft hoge prioriteit in het veiligheidsbeleid. Uit de onderzoeken van o.a. Tops en Van der Torre naar ondermijning in Leeuwarden en het Rioolwateronderzoek naar drugssporen is op te maken dat er in Leeuwarden de nodige zorgen moeten worden gemaakt hierover en een stevige aanpak nodig is. Het eerdere genoemde plan Preventie met Gezag met de nodige rijksmiddelen geeft de urgentie ook aan. De komende jaren zal in ieder geval de inzet op het voorkomen en aanpakken van ondermijnende criminaliteit worden geïntensiveerd. Deze aanpak behelst de aanpak van witwassen, fraude, milieucriminaliteit (dumping), hennep en harddrugs, illegaal wonen, ongebruikelijk bezit, enzovoorts. Handhavers komen in diverse wijken, dorpen en het buitengebied. Hun waarnemingen en signaleringen zijn van grote waarde en zijn input voor de lokale aanpak van ondermijning. Signalen worden besproken en verdeeld. Er wordt gekeken of signalen door de gemeente zelf worden opgepakt of dat wordt opgeschaald naar de politie, justitie en/of het RIEC Noord Nederland (Regionaal Informatie en Expertise Centra). Daarnaast worden er ook (integrale) controles gehouden.

De aankomende tijd verkennen wij de rol van handhaving bij het voorkomen en aanpakken van ondermijning. Dit doen we in nauwe samenwerking met Juridische en Veiligheidszaken. In 2024 traint het RIEC de handhavers Veiligheidsdomein in het herkennen van signalen. Hierbij trekken wij nauw op met Juridische en Veiligheidszaken.

5. REGULERINGS- EN TOEZICHTSTAKEN OMGEVINGSWET PER DOMEIN

Onder de Omgevingswet-domeinen vallen Bouw, Brandveiligheid, milieubelastende activiteiten en Bodem. Daarnaast valt het strijdig gebruik van gronden/bouwwerken met het Omgevingsplan hier onder. Voor al deze domeinen heeft de gemeente een wettelijk opgedragen taak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Regulering, toezicht en handhaving omvat diverse werkzaamheden. Het verlenen van vergunningen, het afhandelen van meldingen, het uitvoeren van controles, zowel buiten als administratief, maar ook het opleggen van lasten onder dwangsom of toepassing van bestuursdwang en het afhandelen van klachten en handhavingen. Verder wordt gewerkt aan beleidsontwikkeling, advisering over vergunningen, opstellen van rapportages en programma's en samenwerking met partners zoals Juridische en Veiligheidszaken (JVZ), Sociaal Domein en GGD.

Door de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) veranderen de werkzaamheden en bevoegdheden. Als gevolg van de nieuwe systematiek zal ook de wijze waarop we ons werk uitvoeren de komende jaren tegen het licht worden gehouden. Het accent ligt daarbij op de onderdelen die noodzakelijk zijn vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb. Daarbij gaat het voornamelijk om een aanpassing van het beleid en de bijbehorende risicomatrix op de gewijzigde taken, instrumenten en processen. In verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb, is in 2023 naast de bestaande kadernota een uitvoerings- en handhavingstrategie (U&HS) vastgesteld. Na definitieve inwerkingtreding wordt waar mogelijk en nodig, het VTHup bijgesteld. In 2024 zal dit in ieder geval een vervolg krijgen met het actualiseren van de risicomatrix. In dit VTHup werken we nog met de huidige risicomatrix.

Regulering

Doel	Vergunningen, ontheffingen en maatwerkvoorschriften zijn rechtmatig (overeenkomstig wet- en regelgeving en tijdig) en doelmatig (toepasbaar en handhaafbaar). Eventuele specifieke jaarlijkse doelstellingen staan in het jaarlijks uitvoeringsprogramma.
Monitoringsindicatoren	Kwantitatieve monitoring: - Hoeveelheid binnengekomen en behandelde aanvragen (voortdurende monitoring) Kwalitatieve monitoring: - Collegiale toets (periodiek)
Rapportage	Rapportage vindt plaats door middel van de kwartaalrapportage en de jaarrapportage.

Uitgangspunten bij vergunningverlening en meldingen zijn:

- Vergunningsvrij waar dat kan;
- Vergunningen worden zo snel mogelijk verleend en in ieder geval binnen de proceduretermijn;
- Activiteiten beschikken in Leeuwarden over actuele vergunningen;
- In een aanvraagformulier wordt zo veel mogelijk gevraagd wat nodig is en niet wat al bekend is;
- Meldingen op grond van gemeentelijke regels vragen alleen die informatie die echt nodig is;
- Meldingen op grond van gemeentelijke regels worden binnen twee weken afgehandeld;
- Maatwerkvoorschriften alleen als dat echt nodig is.

Toezicht

Doel toezicht	Wet- en regelgeving wordt nageleefd. Eventuele specifieke jaarlijkse doelstellingen staan in het jaarlijks uitvoeringsprogramma.
Monitoringsindicatoren	Kwantitatieve monitoring: • Aantal uitgevoerde controles • Aantal geconstateerde overtredingen per doelgroep • Naleefgedrag (LHSO-scores) per doelgroep
Rapportage	Rapportage vindt plaats door middel van de kwartaalrapportage en de jaarrapportage.

Uitgangspunten voor toezicht zijn:

- Toezicht op basis van prioriteiten;
- Controle in ieder geval bij ernstige verwaarlozing van een bouwwerk of erf en als er gevaar is voor omwonenden en omgeving;
- Geplande controles worden vooraf aangekondigd;
- Controle bij klachten, incidenten, illegale bouw, bijzondere acties en in het kader van handhaving wordt niet vooraf aangekondigd.

5.1. Bouwen en RO

Bij het onderdeel Bouwen en RO kunnen de volgende onderwerpen in de risicoanalyse onderscheiden worden:

Nr.	Onderwerpen	Risicoscore ¹
1	Veiligheid evenementen	11,2
2	Bestaande bouwwerken	9,6
3	Strijdig planologisch gebruik bouwwerken	8,4
4	Sloopwerkzaamheden, inclusief asbest	7,8
5	Omgevingsvergunningen activiteit bouwen	6,0
6	Monumenten en beschermd stads- of dorpsgezicht	6,0

Algemeen

De prioriteit van de controles ligt vooral op het gebied van veiligheid, zoals constructieve veiligheid en brandveiligheid. Alleen door toezicht te houden kunnen overtredingen worden geconstateerd. Bij overtredingen voert de inspecteur overleg met de vergunninghouder en/of bouwkundig aannemer. Eerst wordt gekeken of de overtreding alsnog vergund kan worden. Als legalisatie niet mogelijk is, wordt de overtreder aangeschreven om de overtreding te beëindigen. Als bij hercontrole(s) blijkt dat de overtreding niet is opgeheven, wordt er een sanctie opgelegd.

Voor vergunningverlening/regulering geldt dat het criterium uit de Wabo, dat de aanvrager onlosmakelijk verbonden toestemmingen in één aanvraag moet aanvragen, niet meer bestaat onder de Omgevingswet. Waar onder de Wabo vergunningen samen gevoegd werden tot 1 vergunning, is het straks mogelijk om drie of vier vergunningen aan te vragen voor één bouwwerk.

De aanvrager mag dus zelf kiezen welke aanvragen hij in welke volgorde indient. Het bevoegd gezag is daarbij verplicht de initiatiefnemer te laten weten welke vergunningen er nog meer nodig zijn (artikel 3:20, Algemene wet bestuursrecht). Dit voor zover dat door het bevoegd gezag in te schatten is. Het is een zogenaamde inspanningsverplichting.

Dit heeft tot gevolg dat het lastig is om op dit moment een inschatting te maken van het aantal vergunningen en voor welke activiteit dit is.

De afgelopen vijf jaren werden er gemiddeld 914 Wabo vergunningen aangevraagd en was 217 keer sprake van een vooroverleg. Het jaar 2024 zal als nulmeting worden gebruikt voor het programma van 2025.

¹ Risico = kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico). Zie paragraaf 3.3 voor verdere toelichting.

Beleidsveld	Werkzaamheden	Aantal*	Toelichting / opmerking
Bouwen en RO	Veiligheid evenementen	9	
	Bestaande bouwwerken	60	
	Strijdig planologisch gebruik bouwwerken	10	na melding/eigen waarneming
	Omgevingsvergunningen activiteit bouwen	450	= aantal gereed meldingen
	Monumenten en beschermd stads- of dorpsgezicht	70	= aantal vergunningen
	Omgevingsplan activiteit bouwen (ruimtelijke toets)		Geen aantal opgenomen. 2024 is een zgn. nulmeting
	Activiteit bouwen (technische toets)		Geen aantal opgenomen. 2024 is een zgn. nulmeting
	Binnenplanse Omgevingsplanactiviteit (OPA)		Geen aantal opgenomen. 2024 is een zgn. nulmeting
	Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA)		Geen aantal opgenomen. 2024 is een zgn. nulmeting

Toelichting

Bestaande bouwwerken

In 2024 zullen bestaande woningen, net als voorgaande jaren, worden gecontroleerd op illegale bouw en gebruik, achterstallig onderhoud, vervuiling en verloedering en de aanwezigheid van stalen gasleidingen. De aanleiding voor deze controles zijn meldingen, verzoeken om handhaving en zichtbare signalen vanaf de openbare weg.

Woonoverlast

In geval van woonoverlast (te denken valt aan hoarding en/of vervuilde woningen) trekt de gemeente samen op met de GGD op basis van het protocol "hygiënische woonoverlast".

Bij controles bij vervuilde woningen (hygiënisch ontoelaatbaar) op basis van het protocol 'hygiënische woonoverlast' assisteert team Toezicht en Handhaving de GGD. Situaties waarbij sprake is van een meervoudige problematiek worden afgestemd met de afdeling JVZ, het MOL (Meldpunt Overlast Leeuwarden) en zo nodig het Zorg- en Veiligheidshuis. Hierbij is sprake van een integrale aanpak.

De gemeente krijgt (gedurende het stookseizoen) diverse klachten melding over rook/geuroverlast als gevolg van het stoken van open haard, hout en/of pelletkachels. De gemeente kan niet alle overlast wegnemen, omdat de gemeente niet beschikt over een adequaat instrumentarium om effectief te kunnen optreden tegen hinder c.q. overlast, veroorzaakt door het particulier stoken van hout in een leef- en woonomgeving. Dit komt omdat er geen landelijk vastgestelde normen c.q. grenswaarden bestaan wat betreft de maximaal toegestane uitstoot van rookgassen, specifiek voor het stoken van hout in open haarden en houtkachels in particuliere huishoudens. Ook is geen geschikte meetapparatuur beschikbaar. Daardoor is het voor de gemeente niet mogelijk om objectiveerbaar te beoordelen laat staan vast te stellen of in een bepaalde situatie sprake is van ontoelaatbare stookhinder, waartegen de gemeente rechtmatig handhavend kan optreden. De gemeente Leeuwarden ontraadt het stoken van hout, aangezien rook van een houtkachel of open haard ongezond is voor zowel de stoker alsook de mensen in de omgeving, niet duurzaam is en schadelijk voor het milieu. Op de website leeuwarden.nl/natuur-en-milieu/houtrook en in de huis-aan-huis bladen (twee maal per stookseizoen) informeren we inwoners over houtstook en verzoeken we overlast zoveel mogelijk te beperken, waaronder ook een link naar de website Stookwijzer zodat kan worden bekeken of vuur beter uit kan blijven.

Een trend is de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad voor zowel particuliere woningen als woningen van de woningbouwverenigingen. Vaak worden deze werkzaamheden vergunningsvrij uitgevoerd maar blijken achteraf soms toch vergunningplichtig te zijn door bijvoorbeeld de vermeerdering van het bouwvolume. Ook het aanbrengen van de installatie (bijvoorbeeld een luchtwarmtepomp of airco-units) en de aanleg van zonnepanelen zorgt voor veel meldingen met betrekking tot vergunningsplicht en/ of geluidsoverlast.

Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit: strijdig planologisch gebruik

Indien het gebruik van een bouwwerk of een perceel niet past binnen de bestemming die in het bestemmingsplan is opgenomen, is sprake van illegaal gebruik. Hierop wordt gecontroleerd en zo nodig gehandhaafd. Nadat een klacht over illegaal gebruik is ontvangen of wanneer de toezichthouder een illegale situatie constateert, wordt gekeken of alsnog een vergunning of toestemming verleend kan worden. In dat geval krijgt de overtreder eerst de kans een vergunning aan te vragen. Als de uitkomst van het legalisatie-onderzoek negatief is, dient het illegaal gebruik beëindigd worden.

Vooral het in gebruik nemen/geven van panden voor de huisvesting van niet in gezinsverband samenlevende personen (denk aan studenten en/of arbeidsmigranten) heeft een vlucht genomen. De aanpak hiervan legt een groot beslag op de beschikbare handhavingscapaciteit. Ook aan de opsporing en aanpak van onrechtmatige bewoning op een bedrijventerrein in de gemeente is meer prioriteit gegeven.

Sloopwerkzaamheden, inclusief asbest

Deze taak betreft het houden van toezicht op werken waarvoor een sloopmelding is gedaan. Sinds 1 januari 2020 is het toezicht op het bedrijfsmatig verwijderen van asbest bij de FUMO ondergebracht. De gemeente ziet toe op particuliere asbestverwijdering. Dit laatste heeft echter geen prioriteit.

Voor 2024 worden er circa 300 sloopmeldingen verwacht. Deze worden door de Fumo beoordeeld. 80% van deze meldingen wordt administratief afgedaan. Voor 20% van de meldingen worden de slooplocaties bezocht en/ of de BAG relevante (het gesloopte) onderdelen beoordeeld.

Het accent van het toezicht ligt op gevallen waar de veiligheid en gezondheid in het geding zijn. Voornamelijk in dicht bebouwde gebieden wordt toezicht gehouden op de slooplocatie met het accent op geluid, trillingen, omgevingsveiligheid. Asbestsanering in de binnenstad is een aandachtspunt, in verband met mogelijke opvolgende (ver)bouwwerkzaamheden.

Omgevingsvergunningen/meldingen activiteit bouwen

Voor het toezicht op bouwen houden we voor 2024 rekening met de gereedmelding van ongeveer 425 vergunningen of meldingen. Naar verwachting zijn ongeveer 100 vergunningen of meldingen daarvan voor het oprichten van woningen, wat ongeveer een totaal van 550 tot 600 woningen behelst. Dit toezicht, voor zover het meldingen betreft in 2024, valt onder de Wkb. In dit jaar zal het aantal meldingen gemonitord worden, waardoor het aangegeven aantal hoger of lager kan zijn. Onze aanpak op toezicht en handhaving onder de Wkb staat beschreven in het handelingsperspectief VTH Wkb. Ons toezicht op de bouw van bouwwerken in de gevolgklasse 1 bestaat tevens uit het toezien op vergunningen voor de omgevingsplanactiviteit bouwen. Dit betreft de ruimtelijke toetsing van het bouwplan.

Monumenten en beschermd stads- of dorpsgezicht

Dit betreft het houden van toezicht op werken waarvoor een omgevingsvergunning activiteit wijzigen monumenten of de activiteit slopen in beschermd stads- en of dorpsgezicht is verleend. Voor 2024 zullen naar verwachting 75 vergunningen verleend worden. Toezicht heeft als doel de gebouwen te beschermen, verstoringen van monumenten tegen te gaan en bijzondere zichtbepalende waarden te behouden.

Daarnaast acteren we op meldingen van illegale werkzaamheden bij monumenten. Direct handhavend optreden kan onomkeerbare schade aan de monumentale waarde van het monument en aantasting van het beschermd stads- of dorpsgezicht voorkomen.

5.2. Brandveiligheid

Bij het onderdeel Brandveiligheid kunnen de volgende onderwerpen in de risicoanalyse onderscheiden worden:

Nr.	Onderwerpen	Risicoscore ²
1	Woonfunctie voor kamergewijze verhuur	13,6
2	Woonfunctie boven winkels	12,8
3	Bijeenkomstfunctie (grote groepen personen) ³	12,0
4	Logiesfunctie	10,2
5	Onderwijsfunctie (basisonderwijs)	9,6
6	Kinderdagverblijven	9,6
7	Woonfunctie voor zorg ⁴	9,0
8	Onderwijsfunctie (voortgezet)	9,0
9	Gezondheidszorgfunctie zonder bedgebied	9,0
10	Winkelfunctie	8,0
11	Sportfunctie	7,8
12	Gezondheidszorgfunctie met bedgebied	7,2
13	Industriefunctie	6,6
14	Kantoorfunctie	6,0
15	Celfunctie (PI Leeuwarden) ⁵	3,0

*

De onderwerpen die hoog scoren zijn met name die gebruiksfuncties waarbij gebruikers qua veilig vluchten afhankelijk zijn van anderen en/of waar wordt geslapen.

Algemeen

Doel van de controles bij brandveiligheid is primair het sturen op bewustwording van de regels bij de eigenaar en gebruiker(s) van het bouwwerk. Daarmee proberen wij het naleefgedrag op de onderdelen bewustzijn van verantwoordelijkheid en veilig kunnen vluchten aantoonbaar te verbeteren.

Om de bewustwording te vergroten, wordt daar waar nodig voorlichting brandveilig gebruik gegeven en/of informatiemateriaal verstrekt of ontwikkeld. Dit veelal in samenwerking met de Veiligheidsregio, die hierin een voortrekkersrol heeft. Periodiek vindt er afstemming met de Veiligheidsregio plaats en worden er netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Het aantal controles per gebruiksfunctie is gebaseerd op het structureel bijgehouden naleefgedrag vanaf 2016.

Beleidsveld	Werkzaamheden	Aantal	Toelichting / opmerking
Brandveiligheid	Woonfunctie voor kamergewijze verhuur	55	
	Woonfunctie boven winkels	30	
	Bijeenkomstfunctie (grote groepen personen)	20	
	Logiesfunctie	5	
	Onderwijsfunctie (basisonderwijs)	6	
	Kinderdagverblijven	9	
	Woonfunctie voor zorg	8	

² Risico: kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico). Zie paragraaf 3.3 voor verdere toelichting.

³ Bouwwerken waar grote groepen mensen bijeenkomen, zoals discotheken, WTC expo, Cambuurstadion, De Harmonie.

⁴ Daartoe geschikt zijnde woningen van een zorgaanbieder waarin professionele zorg wordt aangeboden.

⁵ De penitentiaire Inrichting heeft zelf veel aandacht voor het onderwerp brandveiligheid wat de kans op niet-naleving kleiner maakt en de voorzieningen zijn op orde. Dit maakt dat de PI laag scoort in de risicoscores.

Toelichting

Woonfunctie voor kamergewijze verhuur

Panden met een woonfunctie voor kamergewijze verhuur (5 wooneenheden of meer) moeten voldoen aan extra voorschriften voor brandveiligheid en een melding brandveilig gebruik hebben. Bij de controles hierop wordt sterk gestuurd op bewustwording van de brandveiligheidsvoorschriften bij zowel de eigenaren als de huurders. In samenwerking met de Veiligheidsregio Fryslân en Leeuwarden Studiestad wordt de doelgroep studenten door voorlichting bewust gemaakt van brandveiligheidsvoorschriften. Gezien de grote doorstroom van bewoners van kamerverhuur worden deze panden eens in de vier jaar gecontroleerd. Van de 223 geregistreerde panden (welke allemaal minimaal eenmaal door ons zijn gecontroleerd) worden 55 panden opnieuw gecontroleerd.

Woonfunctie boven winkels

Uit de steekproef over wonen boven winkels, zoals deze in 2016 aan de raad is aangeboden, blijkt dat in deze panden een verhoogd brandveiligheidsrisico is. Eigenaren zijn hier primair verantwoordelijk voor, samen met de bewoners en gebruikers.

Het binnentreden van winkels is niet aan privacy-restricties gebonden. In 2024 zullen wij bij ongeveer 30 winkels de brandscheiding met de woning(en) controleren. Gezien de impact die het nemen van (vaak onverwachte) maatregelen voor de winkeliers en eigenaren heeft, vergt dit taakonderdeel relatief veel inzet.

Bijeenkomstfunctie (grote groepen personen)

Bij met name de grotere uitgaansgelegenheden zijn relatief veel personen aangewezen op een beperkt aantal vluchtwegen. In combinatie met veel personen per m2 en drankgebruik levert dat extra risico's (en dus mogelijk slachtoffers) op bij het veilig kunnen vluchten. In 2024 zullen wij 20 panden controleren.

Logiesfunctie

Bij dit onderwerp gaat het om recreatief verblijf of tijdelijk onderdak bieden aan personen. Zodra er aan meer dan 10 personen onderdak wordt geboden, heeft men een omgevingsvergunning brandveilig gebruik nodig. Denk hierbij aan hotels en hostels. Op basis van de verleende omgevingsvergunning brandveilig gebruik worden deze gebouwen periodiek gecontroleerd. In 2024 zullen er 5 van de 31 panden worden gecontroleerd.

Bed&Breakfast (B&B)

Kleinschalig gebruik (maximaal 2 kamers van een woning) voor B&B valt onder de normale woonfunctie. Betreft het meer kamers, maar wordt er aan niet meer dan 10 personen onderdak geboden, dan vinden er geen gerichte controles plaats. Deze panden dienen overigens wel aan de (vrij strenge) eisen van een logiesfunctie te voldoen.

Onderwijsfunctie (basisonderwijs)

Brandveiligheid van de basisscholen is primair gericht op veilig vluchten (denk in dit verband aan het vrijhouden van gangen zodat vluchtroutes niet geblokkeerd worden) en secundair op de beheersbaarheid van brand (redden personen en voorkomen schade aan belendingen).

In 2024 zullen er bij 6 van de 64 basisscholen controles worden uitgevoerd. Brandweer Fryslân bezoekt jaarlijks een aantal scholen om met name voorlichting te geven aan de leerlingen.

Kinderdagverblijven

Het gaat hier om kinderdagverblijven met dagverblijf van meer dan 10 personen jonger dan 12 jaar. Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen wordt deze gebruiksfunctie steeds meer ondergebracht in of bij basisscholen (vorming integraal kindcentrum (IKC)). In 2024 zullen 9 van de 73 kinderdagverblijven gecontroleerd worden.

Woonfunctie voor zorg

Het gaat hierbij vooral om de grotere bouwwerken zoals verzorgingshuizen en multifunctionele centra. Als gevolg van de verschuivingen in de zorg zien we ook steeds meer kleinschalige ontwikkelingen. In 2024 zullen er bij de 34 bouwwerken 8 reguliere controles uitgevoerd worden. Extra aandacht zal aan de organisatorische aspecten van veilig kunnen vluchten worden besteed omdat de bewoners gemiddeld genomen steeds minder zelfredzaam zijn.

Bij 5 wooneenheden of meer (zie bij Woonfunctie voor kamergewijze verhuur) is vaak ook sprake van 'kamergewijze verhuur'. Bij een dubbelfunctie worden deze in verband met zwaardere Bouwbesluit-eisen qua prioritering meegenomen bij de 'woonfunctie voor zorg'.

Het verlenen van zorg door een professionele zorgaanbieder aan bewoners van een 'normale' woning (geen relatie eigendom/huur met de zorgverlener) valt niet onder de 'woonfunctie voor zorg'. Wij volgen hierin het standpunt van de minister, dat de brandveiligheid bij deze categorie gebouwen de verantwoordelijkheid is van de eigenaar en/of huurder. Voorbeeld van een dergelijk gebouw: flatgebouw met daarin veel ouderen geconcentreerd, die zorg op afroep thuis krijgen.

Project verbeteren brandveiligheid bestaande portiekflats

Naar aanleiding van enkele recente branden in portiekflats in Leeuwarden en elders in het land, gaat T&A net als in 2023 ook in 2024 in gesprek met de eigenaren (vastgoed, woningbouwverenigingen en VvE's), om de brandveiligheid van de bestaande portiekflats in gemeente Leeuwarden inzichtelijk te krijgen. In enkele bestaande portiekflats worden (regelgerichte en risicogerichte) onderzoeken uitgevoerd naar de kwaliteit van de brandveiligheid. Indien er tekortkomingen en aandachtspunten worden geconstateerd tijdens die onderzoeken, dan moeten de regelgerichte punten adequaat worden opgelost. Het doel van dit project is tweeledig, enerzijds om kennis aan de eigenaren over brandveiligheid mee te geven en anderzijds om de risicogerichte brandveiligheid te vergroten van bestaande portiekflats.

5.3. Milieubelastende activiteiten

Het gaat bij dit domein primair om de naleving van milieuwetgeving bij milieubelastende activiteiten van bedrijfsmatige aard en het toezicht op de naleving van de geluidsvoorschriften bij evenementen. Bij het onderdeel milieu worden de volgende onderwerpen in de risicoanalyse onderscheiden:

Nr.	Onderwerpen	Risicoscore ⁶
1	(Externe) veiligheid (brand-, explosiegevaar, giftige stoffen, waarborgen veiligheid)	17,6
2	Afval (afgifte/opslag (gevaarlijke) afvalstoffen)	13,6
3	Indirecte lozingen (vetafscheiders, olie- benzineafscheider, giftige stoffen)	12,8
4	Geluidsoverlast	12,0
5	Energie (energieverspilling, energiebesparing)	8,0
6	Bodemverontreiniging (bodem warmte/koude opslag)	7,8
7	Luchtverontreiniging (ammoniak stoffen die de ozonlaag aantasten, stofoverlast)	6,8
8	Geuroverlast	4,8
9	Lichthinder	3,2
10	Trillingsoverlast	2,0

Algemeen

Bovenstaande onderwerpen uit de risicoanalyse zijn de speerpunten bij de uitvoering van onderstaande controles van milieubelastende activiteiten die vallen onder het Omgevingsplan, milieubelastende activiteiten die behoren tot de uitzondering op het BAL Hoofdstuk 3 en toezicht bij evenementen.

Voor milieubelastende activiteiten uit het omgevingsplan geldt een informatieplicht. Het is mogelijk om naast de regels uit het Omgevingsplan, maatwerkvoorschriften op te leggen bij milieubelastende activiteiten uit het Omgevingsplan. Voor de milieubelastende activiteiten uit het Bal die als thuistaak door de gemeente worden uitgevoerd geldt een meldingsplicht.

⁶ Risico = kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico). Zie paragraaf 4.3 voor verdere toelichting.

Beleidsveld	Werkzaamheden	Aantal	Toelichting / opmerking
Milieubelastende activiteiten en evenementen	(her)controles i.v.m. schone overdracht dossiers naar de FUMO	40-50	
	Opleveringscontroles informatieplichtige en meldingsplichtige milieubelastende activiteiten	25-30	
	Integrale controle milieubelastende activiteiten	50	
	Projectmatige controles milieubelastende activiteiten	-	Bijvoorbeeld o.a.: Opslag lithium-ion batterijen, Geluidsbegrenzers, Propaantanks, Maatwerkvoorschriften horeca
	Afhandeling meldingen/klachten	140	
	Toezicht evenementen	12	Fysieke inzet incl. account geluidmeetsysteem
		11	Alleen account geluidmeetsysteem ter monitoring
	Inventarisatie van milieubelastende activiteiten (o.a. op industrieterreinen)	4	Leeuwarden-West, Hemrik, Grou centrum en bedrijventerrein, Stiens bedrijventerrein
	Energie, label C	4	Dit betreft hercontroles
	Afhandelen meldingen uitzonderingen BAL H3	5	
	Afhandeling informatieplichten	25-40	
	Maatwerkvoorschriften bij informatieplichtige milieubelastende activiteiten	10	

Toelichting

Toezicht milieubelastende activiteiten

Het toezicht op milieubelastende activiteiten bestaat uit opleveringscontroles, reguliere controles, projectmatige controles en controles naar aanleiding van overlastmeldingen.

Bij de reguliere en opleveringscontroles worden alle thema's uit de risicoanalyse meegenomen. Wij controleren bedrijven die potentieel risicovol zijn en/of een slecht naleefgedrag vertonen en/of bedrijven waarbij aspecten aan de orde zijn die lokale, regionale en/of landelijke prioriteit hebben. Hieronder valt ook het in behandeling nemen van meldingen over bedrijven, bedrijfsmatige activiteiten en muziekevenementen.

Onder potentieel risicovol vallen bedrijven met:

- risicovolle activiteiten zoals de opslag, productie of verwerking van of met behulp van gevaarlijke stoffen. Dit zijn bijvoorbeeld de bedrijven die een opslag hebben waar aanvullende veiligheidsvoorschriften vanuit de PGS-15 richtlijn (publicatiereeks gevaarlijke stoffen), op van toepassing zijn;
- grotere kans op incidenten, overlast en overtredingen omdat ze de milieuregels slecht naleven;
- grotere kans op niet-naleving van de milieuregels omdat ze al langere tijd niet gecontroleerd zijn.

Projectmatige controles

Projectmatige controles zijn veelal gericht op één thema en/of een groep van dezelfde type milieubelastende activiteiten. Hierbij kan gedacht worden aan het thema brand- en explosiegevaar als een bedrijf een gasflessenopslag heeft of het thema geluidsoverlast bij een horecabedrijf en/of evenement of het thema (brand)veiligheid en energiezuinigheid bij 'grote' stookinstallaties en de daarbij behorende SCIOS-keuring. Er wordt gekeken naar slechts één of enkele aspecten van de milieuwetgeving. Bij een groep milieubelastende activiteiten die niet onder één van de projecten vallen worden periodiek jaarlijks of eens per 2, 5 of 10 jaar gecontroleerd.

Opleveringscontroles informatieplichtige/meldingsplichtige milieubelastende activiteiten

We verwachten in 2024 ca. 50 nieuwe of gewijzigde milieubelastende activiteiten die onder het Omgevingsplan of onder de uitzondering van het basistakenpakket voor omgevingsdiensten vallen. Aan de hand van de uitkomsten van de risicoanalyse wordt een keuze gemaakt welke van de nieuwe of overgenomen bedrijven er gecontroleerd gaan worden. Milieubelastende activiteiten worden zoveel mogelijk in de opstart-/beginfase gecontroleerd om te kijken of de benodigde voorzieningen die zij moeten treffen zijn gerealiseerd. Hierbij kan, afhankelijk van de milieubelastende activiteit, gedacht worden aan een olie-benzineafscheider, vetafscheider, vloestofdichte vloer of opslagruimte.

Daarnaast geldt specifiek voor exploitanten van cafés, discotheken en restaurants, dat zij zoveel als mogelijk voorafgaand aan de opening van hun bedrijf worden geïnformeerd over de aspecten geluid, geur en afvalwater. Ook wordt een beoordeling gemaakt of voor deze milieubelastende activiteiten maatwerkvoorschriften (gedragsvoorschriften) moeten worden opgelegd. Dit om eventuele overlastsituaties te voorkomen.

Inventarisatie van bedrijven en/of bedrijfsmatige activiteiten op industrieterreinen

Om adequaat te kunnen reageren op meldingen en zicht te houden op risicovolle bedrijven dient het bedrijveninformatiesysteem actueel te zijn. Niet ieder bedrijf doet uit zichzelf een melding of vraagt een vergunning aan. Tijdens de controles wordt dan ook scherp in de gaten gehouden of er nieuwe bedrijven in de omgeving zijn bijgekomen. Daarnaast wordt hiervoor de informatie over bedrijven bij de Kamer van Koophandel en op internet in de gaten gehouden. Op basis hiervan wordt bekeken of een bedrijf een melding moet indienen, een vergunning aan moet vragen en/of moet worden bezocht.

In het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen, wordt deelgenomen aan de halfjaarlijkse schouw op de bedrijventerreinen en/of centra in Leeuwarden, Stiens en Grou. Ook dan wordt gekeken naar eventuele veranderingen van bedrijven en locaties.

Geluidsoverlast

Toezicht op geluidsoverlast vindt plaats bij evenementen, horecagelegenheden en bedrijven waarover wij meldingen van geluidsoverlast hebben ontvangen. Veel overlastsituaties vinden plaats buiten kantooruren. Naast de geluidsoverlast, die samenhangt met horecagelegenheden en muziekevenementen, kan gedacht worden aan geluid van koelingen, ventilatoren en laden/lossen. Vaak zijn overlastsituaties in de nachtelijke uren, tussen 23:00 uur en 07:00 uur. De inzet ten behoeve van overlastmeldingen kan van invloed zijn op de beschikbare capaciteit voor reguliere- en opleveringscontroles.

Energie

Energielabel C-verplichting

Sinds 1 januari 2023 geldt voor kantoren de energielabel C-verplichting. In 2022 hebben we kantooreigenaren samen met de MKB-energiecoach geholpen om tot label C of beter te komen. In 2024 krijgen achterblijvers de kans om een plan van aanpak in te dienen om alsnog energielabel C te behalen. Qua handhaving heeft de Rijksoverheid een strategie beschreven die moet worden gevolgd. We volgen deze strategie.

Informatieplichten milieubelastende activiteiten en opleggen maatwerkvoorschriften

Voor de milieubelastende activiteiten uit het Omgevingsplan kan een informatieplicht gelden. Degene die een milieubelastende activiteit uitvoert, moet de gemeente hiervan in kennis stellen. De gemeente beoordeelt of de aangeleverde informatie volledig is. Afhankelijk van de milieubelastende activiteit, moet eventueel extra informatie worden aangeleverd, bijvoorbeeld een akoestisch onderzoek.

Maatwerk

Naast de regels uit het Omgevingsplan, kan de gemeente maatwerkvoorschriften opleggen. Met maatwerkvoorschriften kan het bevoegd gezag algemeen geldende regels specifiek maken, bijvoorbeeld het gesloten houden van ramen en deuren als muziek ten gehore wordt gebracht. Dit maakt het toezicht op de milieubelastende activiteit efficiënter en middels de opgelegde maatwerkvoorschriften kan sneller handhavend worden opgetreden.

5.4. Bodem

Bij het onderdeel Bodem kunnen de volgende onderwerpen in de risicoanalyse onderscheiden worden:

Nr.	Onderwerpen	Risicoscore ⁷
1	Sanering ernstige gevallen van bodemverontreiniging (ontstaan voor 1987) / toevalsvondsten	9,6
2	Toepassen grond en baggerspecie op of in de bodem	7,2
3	Opslag van grond, bagger en bouwstoffen	7,2
4	Zorgplicht saneringen (ontstaan vanaf 1987)	6,6
5	Nazorgmaatregelen op locaties waar na sanering restverontreiniging is achtergebleven	6,6
6	Toepassen van bouwstoffen (menggranulaat, asfaltgranulaat, betonklinkers e.d.)	4,4

Algemeen

Sinds 2003 is de gemeente Leeuwarden bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming (Wbb). De Wbb bevat onder andere regels voor het uitvoeren van bodemonderzoeken en bodemsaneringen. Daarnaast is de gemeente Leeuwarden bevoegd gezag voor het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Het Bbk stelt onder andere regels aan het toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen.

Dit betekent dat de gemeente verantwoordelijk is voor het houden van adequaat toezicht op de Wbb en het Bbk. De aanpak is sinds 2003 conform de landelijk vastgestelde Handhaving Uitvoeringsmethode Wet bodembescherming (HUM Wbb) en de Handhaving Uitvoeringsmethode Besluit bodemkwaliteit (HUM Bbk). Ook in 2024 zal deze aanpak worden gecontinueerd.

Sinds 1 juli 2017 is de Wet VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) van kracht. In deze wet is aangegeven dat gemeenten onder andere taken, die gerelateerd zijn aan de Wbb en het Bbk, moeten laten uitvoeren door een regionale uitvoeringsdienst, de FUMO.

Het toezicht binnen het domein Bodem bestaat uit zowel administratief toezicht als controles in het veld. De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 heeft effect op de uitvoering van de werkzaamheden. Echter de omvang en aantallen van bodemsanering en grondverzet zullen naar verwachting niet significant wijzigen. In de Omgevingswet is een extra meld- en informatieplicht voor de activiteit graven in de bodem opgenomen. Derhalve resulteert dit in een werklast waarbij het aantal meldingen zal stijgen en het aantal saneringen ten opzichte van vorige jaren redelijk constant blijft.

Beleidsveld	Werkzaamheden	Aantal	Opmerking / toelichting
Bodem	Nazorglocaties	64	
	Saneringen overgangsrecht	10	
	Kleine graafwerkzaamheden	60	
	Toevalvondsten	2	
	Vrije veldcontroles		
	Verzoeken van burgers	5	
	Kwalibo	4	
	Toezicht i.s.m. T&A, milieu	20	

Toelichting

Toezicht bij nazorglocaties, zoals in stand houden leeflaag en monitoring

In het verleden en ook bij nieuwe gevallen waar een restverontreiniging in het grondwater is zal de gemeente de aanbevolen monitoring op locaties moeten controleren. Ook bij locaties met leeflaag als saneringsvariant zal de gemeente toezicht moeten blijven houden op het naleven ervan.

In de beschikking op een locatie staan de afspraken over toezicht en frequentie van monitoring.

Toezicht bij saneringen (bij saneringsplannen, BUS-meldingen) op locaties vallend onder overgangsrecht

Locaties waarvoor overgangsrecht geldt worden onder Wbb-regelgeving afgehandeld.

⁷ Risico = kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico). Zie paragraaf 3.3 voor verdere toelichting.

Toezicht kleine graafwerkzaamheden (<25 m2) vallend onder Omgevingswet

Een deel van huidige BUS-meldingen in vooral de binnenstad en oude dorpskernen zullen onder de Omgevingswet door de gemeente moeten worden afgehandeld. Het betreft een informatieplicht bij kleinschalig graven (<25 m2, >1). Er wordt een kaart opgesteld met alle onderzochte locaties in de gemeente waar sprake is van een interventiewaarde overschrijding. Alle te verrichten graafwerkzaamheden op deze locaties moeten vooraf worden gemeld. Ook de locaties vallend onder de volgende kwaliteitszone moeten worden gemeld en gecontroleerd: 'Wonen voor 1880', 'Wonen 1890-1915', 'Wonen 1910-1940', 'Wonen 1940-1970', 'Industrie voor 1940', 'Bijzondere gebieden', 'Aangewezen gemeentelijke wegen' of 'Dorpskernen'.

Toezicht bij toevalvondsten

Als op locaties historische verontreinigingen zijn aangetroffen (voor 1987) waar sprake is van humane risico's daar moet de gemeente aan de eigenaar opdracht geven om veiligheidsmaatregelen te treffen alvorens een bodemsanering (volgens regels OW, BAL) wordt uitgevoerd om de verontreiniging te verwijderen.

Toezicht vrije veld controles (om overtredingen te constateren aangaande opslag of transport grond)

De gemeente heeft al meerdere jaren de FUMO opdracht gegeven om vrije veld controles als plus-taak uit te voeren. Door een chronisch tekort aan toezichthouders is dit de afgelopen jaren onderbelicht geweest. Deze taken zal de gemeente zelf weer uitvoeren.

Toezicht op verzoek van burgers (signaal)

Er komen incidenteel vanuit de maatschappij (inwoners en bedrijven) signalen binnen met een melding van mogelijke bodemverontreiniging. De gemeente kan zelf eerst polshoogte nemen alvorens het op te schalen tot bijvoorbeeld een sanering.

Toezicht bodem i.s.m. Milieu (eigen aanvulling)

- bij saneren ondergrondse brandstoftanks;
- bij eindsituatie-onderzoek;
- bij bouwaanvragen waar sanering nodig is, in tussenliggende tijd toezicht houden.

6. FYSIEKE OPENBARE RUIMTE, BIJZONDERE WETTEN EN VEILIGHEID

In dit hoofdstuk staat de beschrijving van de handavingsdomeinen Fysieke openbare ruimte, Bijzondere wetten en Veiligheid. Genoemde toezicht en handhavingstaken worden uitgevoerd vanuit afdeling Handhaving Veiligheidsdomein. De handavingscapaciteit staat (fors) onder druk. Dit komt doordat het takenpakket is verruimd en steeds meer inzet wordt gevraagd op de verschillende taakvelden. Ook is niet alle inzet vooraf in te calculeren, denk hierbij aan inzet bij ongevallen, demonstraties of calamiteiten. De verdeling van deze schaarste maakt dat er scherpe keuzes gemaakt moeten worden ten aanzien van de uitvoering van werkzaamheden. Er is slechts beperkte ruimte om op ontwikkelingen in te spelen, dit kan consequenties hebben voor inzet op de in dit uitvoeringsprogramma opgenomen onderdelen.

6.1. Fysieke openbare ruimte

Handhaving houdt toezicht en handhaaft in de fysieke openbare ruimte en heeft hierbij tien vaste taakvelden in de risicoanalyse. Daarnaast wordt ook inzet gepleegd voor de domeinen Bijzondere wetten en Veiligheid (zie paragrafen 6.2. en 6.3).

Nr.	Onderwerpen	Risicoscore ⁸
1	Verkeer	22,0
2	Afval	20,0
3	Gebruik openbare ruimte	10,0
4	Honden	6,0
5	Evenementen	8,0
6	Ligplaatsen	6,0
7	Reclame	4,0
8	Graffiti en zwerfafval	3,0
9	Groen en bomen	1,0
10	Markt en standplaatsen	1,0

Speerpunten 2024

Net als in andere jaren zijn er ook voor het jaar 2024 speerpunten op verkeersgebied. Het eerder aangehaalde project 'Autoluwe binnenstad' is in 2024 wederom een speerpunt. Het gebied wordt relatief frequent gecontroleerd op de aanwezigheid van voertuigen zonder geldig inrijd- of verblijfsrecht. Er wordt fors ingezet op handhaving in de autoluwe binnenstad. De scanwagen is in 2023 in gebruik genomen en zal ook in 2024 actief worden gebruikt.

Deze prioriteit brengt met zich mee dat op andere locaties minder kan worden gecontroleerd op overtredingen, bijvoorbeeld op fout parkeren (in de blauwe zone) in wijken rondom de binnenstad en in de buitengebieden.

Net als in andere jaren, is in 2024, het (fout-)parkeren op de pleinen en pijpen een aandachtsgebied. Parkeren is hier niet toegestaan. Alleen met een ontheffing kan van dit verbod worden afgeweken. Dit komt ten goede aan de binnenstadsbeleving. Verder wordt ook gekeken naar het gebruik van andere parkeerplekken in de binnenstad. Deze plekken zijn schaars en het is noodzakelijk dat er op rechtmatig gebruik van parkeerplaatsen wordt toegezien.

Tot slot zijn er diverse voetgangersgebieden in de binnenstad van Leeuwarden. Fietsen in het voetgangersgebied wordt als vervelend ervaren en kan ook gevaarlijk zijn. In dit kader vindt er toezicht en handhaving plaats om fietsers te weren van de voetgangersgebieden. Het winkelgenot, recreatiegenot en de veiligheid worden hiermee verhoogd.

⁸ Risico = kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico). Zie paragraaf 3.3 voor verdere toelichting.

Beleidsveld	Werkzaamheden	FTE	Toelichting / opmerking
Fysieke openbare ruimte	Verkeer	10,15	
	Afval	6,43	
	Honden	2,31	
	Reclame	0,55	
	Gebruik openbare grond	0,52	
	Groen en bomen	0,18	
	Ligplaatsen	0,30	
	Markt en standplaatsen	0,15	
	Evenementen	0,26	
	Totaal Fysieke openbare ruimte	21,21	

Toelichting

Verkeer

Binnen het onderwerp Verkeer komen verschillende onderwerpen aan bod, waaronder parkeercontrole, doorstroming van het verkeer en fietsverwijdering.

Parkeercontrole

De gemeente Leeuwarden kent diverse parkeerregimes: betaald parkeren, vergunninghouderzones en blauwe zones. In het kader van parkeerregulering en de verbetering van de naleving van de wet- en regelgeving, wordt gesurveilleerd op het hebben van een geldig parkeerrecht. De stad Leeuwarden kent een groot parkeerbestand en het is gewenst dat er efficiënt en doelmatig gebruik wordt gemaakt van de parkeerplaatsen. Met in achtneming van het vorenstaande en de omstandigheid dat er sprake is van (zeer) beperkte controlecapaciteit, zowel relatief (controlegebieden groter en controletijden ruimer) als absoluut (bezuiniging op handhavingsformatie), wordt daarom prioriteit gegeven aan toezicht en handhaving in de stad. In de binnenstad wordt regelmatig gecontroleerd op de aanwezigheid van een geldig parkeerrecht, in de blauwe-zone wijken (slechts) periodiek. Excessen buiten het voornoemd gebied worden op basis van meldingen meegenomen. Ook in Grou vindt toezicht en handhaving plaats (blauwe zone en vergunninghouders), waarbij de frequentie van toezicht in de zomermaanden wordt verhoogd. Naast uitschrijven van bekeuringen (onder andere voor fout parkeren, parkeren zonder vergunning, negeren inrijverbod) vindt handhaving ook plaats door middel van het opleggen van naheffingsaanslagen voor het parkeren zonder parkeerrecht.

Sinds september 2023 rijdt de gemeente Leeuwarden met een scanwagen in de stad ten behoeve van parkeerhandhaving. De scanwagen wordt ingezet voor controle op parkeerrechten en overtredingen, zoals parkeren op de stoep. Wanneer parkeerrechten niet zijn voldaan wordt een naheffingsaanslag verzonden. Bij overtredingen wordt een proces verbaal opgemaakt en krijgt de overtreder een bekeuring van het CJIB (Wet Mulder-feiten). Door de inzet van het scanvoertuig kan efficiënt worden gecontroleerd. Dit draagt bij aan het verhogen van de betalingsbereidheid van parkeerrechten en het vergroten van naleefgedrag. Mogelijke overtredingen worden doorgezet naar twee volgende handhavers, die de constatering verder onderzoeken en een eventuele sanctie opleggen.

Autoluwe binnenstad

Per halverwege september 2021 is een deel van de binnenstad van Leeuwarden autoluw. Door verkeersbewegingen terug te brengen wordt beoogd de verblijfsfunctie van de binnenstad te vergroten. Wonen, werken en recreëren staan hierin centraal. Ontheffingshouders (denk aan bewoners) kunnen permanent het gebied betreden, overig verkeer enkel gedurende de venstertijden.

Het autoluwe karakter wordt (vooralsnog) fysiek gehandhaafd. Ook worden verkeersregelaars ingezet om naleving te stimuleren. Een van de conclusies uit de evaluatie in 2022 is dat alleen met de inzet van ANPR-camera's naleving volledig kan worden afgedwongen. Met alleen fysieke handhaving en het inzetten van verkeersregelaars zijn weliswaar de verkeersbewegingen afgenomen, maar zijn de gestelde doelen niet behaald. Nog regelmatig worden er overtredingen geconstateerd en komen er overlastmeldingen binnen. Daarom wordt begin 2024 aan de gemeenteraad gevraagd om middelen voor cameratoezicht toe te kennen. Wanneer cameratoezicht wordt ingezet kan fysieke handhaving worden afgebouwd en is inzet van verkeersregelaars niet meer nodig.

Wanneer camerahandhaving wordt ingesteld betekent dit niet dat er in het geheel geen fysieke handhaving in het autoluwe gebied meer plaats zal vinden. De integraal handhavers zijn en blijven in dit gebied aanwezig om op te treden tegen (overlast-)meldingen. Daarnaast vraagt camerahandhaving capaciteit, omdat de bebording maandelijks moet worden geschouwd en de camerabeelden door handhavers worden uitgekeken. Met name bij aanvang van camerahandhaving verwachten wij hoge administratieve lasten, onder

andere voor het afhandelen van bezwaren.

Doorstroming verkeer

Bescherming van de zwakste verkeersdeelnemers (voetgangers en fietsers) en een veilige doorstroming van het algemene verkeer zijn belangrijke aandachtspunten. Periodiek vind er toezicht plaats of het wegverkeer wordt gehinderd en/of er gevaarlijke situaties ontstaan. Hierbij valt te denken aan bouwsteigers, hoogwerkers of kraanwagens die zonder vergunning of in afwijking van een vergunning of algemene regels de openbare ruimte gebruiken. Het accent van toezicht en handhaving ligt op de binnenstad en de hoofd- en invalswegen.

Fietsverwijdering

Verkeerd gestalde fietsen, weesfietsen en fietswrakken zijn bepalend voor het uiterlijk aanzien van de gemeente en veroorzaken overlast. Daarom worden deze fietsen in de daartoe aangewezen gebieden door Handhaving verwijderd. De prioriteit bij fietsverwijdering ligt in het stationsgebied.

Het verwijderen van fietswrakken, weesfietsen en verkeerd gestalde fietsen daar heeft hoge prioriteit vanwege de grote hoeveelheid mensen die daar komen. In 2024 zal steekproefgewijs ook op andere plekken worden overgegaan tot het weghalen van verkeerd gestalde fietsen, als voorbode op een verdere intensivering en uitbreiding. Weggesleepte fietsen kunnen bij de AFAC (Algemene Fiets Afhandel Centrale) weer door de eigenaar worden opgehaald.

De binnenstad van Leeuwarden is aangewezen als gebied waar weesfietsen verwijderd kunnen worden. Meerdere keren per jaar vindt dan ook een schouwronde plaats. Fietswrakken worden in de gehele gemeente verwijderd.

Fietsverwijdering inzet per gebied	-	Fietswrak	Weesfiets	Verkeerd gestald
Stationsgebied		X	X	X
Binnenstad		X	X	
Gehele gemeente		X		

Afval

Binnen het taakveld afval wordt bijzet van huishoudelijk afval naast containers en grofvuildumpingen in de openbare ruimte tegengegaan. Cruciaal bij de aanpak hiervan is de goede samenwerking met afvalinzamelaar Omrin, maar ook met wijkpanels en de bewonersbedrijven. Steevast staat het voorkomen, de aanpak en verwijdering van verkeerd geplaatst afval centraal. Het doel hiervan is het op orde brengen van bijzet- en dumplocaties voor een meer zichtbare, schonere en meer verzorgde omgeving. In het kader van toezicht en handhaving trekken handhavers zo nodig op met medewerkers van Omrin. Dan worden diverse dumplocaties bezocht en wordt het afval onderzocht.

In 2022 heeft bestuursrechtelijke handhaving zijn intrede binnen dit taakveld gedaan. Voorheen werd dat alleen op basis van het strafrecht gedaan. In 2024 wordt deze werkwijze gecontinueerd met als insteek de toename een halt toe te roepen en zo mogelijk te zorgen voor een afname van dumpingen en bijzet. Daarbij wordt uiteraard nog steeds intensief samen opgetrokken met ketenpartners zoals Omrin.

Net als eerdere jaren wordt er gekeken naar de locaties waarop de meeste overlast aanwezig is, de zogeheten hotspots. Op en nabij deze hotspots wordt extra toezicht gehouden. Wanneer overtredingen (bijzetten van huishoudelijke afvalzakken en het dumpen van grofvuil en/of frequent vervuilen van afval) worden geconstateerd, wordt handhavend opgetreden. Naast de hotspots die op basis van monitoring naar voren komen, worden ook locaties gecontroleerd op basis van meldingen en eigen constatering.

Deze locaties worden vervolgens meegenomen in de reguliere surveillancerondes en met het afdoen van (afval gerelateerde) meldingen. Tevens wordt er wijkgericht gecontroleerd op het bijzetten en dumpen van afval. De wijkgerichte aanpak op het gebied van afval vindt iedere maand in een andere wijk plaats. Daarbij wordt nauw samengewerkt met Omrin.

Gebruik openbare ruimte

Toezicht en handhaving heeft tot doel (potentieel) gevaarlijke en ontsierende situaties in de openbare ruimte te voorkomen en/of te beëindigen om zo de openbare ruimte schoon, heel en veilig te houden. De binnenstad van Leeuwarden, het stationsgebied, de Schrans en Verlengde Schrans en het Vliet hebben prioriteit wat toezicht en handhaving betreft.

Speerpunten zijn geplaatste voorwerpen op of aan de weg welke ontsierend werken, niet deugdelijk zijn afgezet of anderszins gevaar kunnen veroorzaken (bijvoorbeeld reclame-sandwichborden). Op basis van meldingen wordt er daarnaast toezicht gehouden op bijvoorbeeld aanhangwagens en kampeermiddelen die langer dan drie aaneengesloten dagen op de weg staan.

De parkeerdruk in Leeuwarden is in bepaalde wijken hoog en het onnodig langdurig geplaatst hebben van dit soort voertuigen draagt hier aan bij. Ook doet het afbreuk aan het uiterlijk aanzien van de gemeente Leeuwarden. Ditzelfde geldt voor autowrakken. Er wordt aan de hand van de parkeerdruk en de onwenselijkheid van het voertuig op locatie bezien of inzet wordt gepleegd. Tot slot wordt steekproefsgewijs gecontroleerd in hoeverre afgegeven vergunningen voor het gebruik van de openbare ruimte juist worden nageleefd, met het oog op het voorkomen van schade.

Honden

Loslopende honden en uitwerpselen in de openbare ruimte zijn voor veel mensen een ergernis. Daarom is op grond van de APV het laten loslopen van honden verboden, behalve in de aangewezen losloopgebieden, en wordt ingezet op naleving van dit verbod. Daarnaast is het opruimen van uitwerpselen verplicht en mogen honden niet in speeltuinen komen. In de periode 1 maart tot 1 november zijn honden niet welkom op stranden en in natuurgebieden en wordt ingezet op naleving van dit verbod.

Handhavers van Handhaving richten zich op de verbetering van het naleefgedrag, met als doel en resultaat de wijken, groengebieden en parken schoner en veiliger te maken. Binnen dit taakveld ligt prioriteit bij het op laten ruimen van uitwerpselen, de aanlijnplicht en het tegengaan dat honden worden uitgelaten in speeltuinen en andere locaties, bedoeld voor kinderen om te spelen. Surveillance vindt niet alleen in uniform plaats, maar ook in burger. Dit om de pakkans te vergroten. Dit laatste wordt ook gedaan door op bepaalde locaties enige tijd te posten. Genoemde speerpunten zijn deels seizoensgebonden. Zo krijgen in de zomermaanden de parken, bossen en het Groene Ster-gebied meer aandacht.

Naast loslopende honden en de opruimplicht wordt er ook ingezet op de naleving van een opgelegde muilkorf- en aanlijnverplichting. Deze verplichting kan worden opgelegd door de burgemeester, bijvoorbeeld naar aanleiding van een bijtincident. De behandeling van casussen aangaande bijtincidenten worden uitgevoerd door een hondengedragdeskundige. Dit tezamen met de politie, volgens het in 2021 vastgestelde handhavingsarrangement.

Ligplaatsen

De gemeente Leeuwarden is een waterrijke gemeente. Het water wordt gebruikt om op te wonen en te recreëren. Wat betreft vaartuigen op het water is naast de APV ook het Ligplaatsenbeleid en het Aanwijzingsbesluit ligplaatsen, kaden en wallen van kracht. Toezicht en handhaving richt zich onder andere op het illegaal aanleggen van vaartuigen. Steeds vaker zien we dat vaartuigen worden aangelegd op locaties die daartoe niet zijn bedoeld, zowel in de binnenstad als in de wijken. Prioriteit wordt daarbij gegeven aan de binnenstad, de heringerichte kades alsmede locaties waar beroepsvaart aflegt. Daarnaast wordt projectmatig aandacht besteed aan aanleglocaties waar geen door de gemeente gerealiseerde aanlegvoorzieningen zijn gerealiseerd. In het jaar 2024 zullen, net als in voorgaande jaren, enkele inventarisaties worden uitgevoerd ten aanzien van de welstand van schepen. Wanneer er sprake is van een welstandsexces kan er besloten worden om handhavend op te treden. Dit ter bescherming van het uiterlijke aanzien van de gemeente Leeuwarden. Ook wordt jaarlijks gecontroleerd op naleving van de '1 november-regeling'. Pleziervaartuigen in het aangewezen gebied in Leeuwarden mogen na die datum en tot 1 april het volgende jaar niet in die gebieden liggen. Tijdens werkzaamheden op gebied van ligplaatsen komen wij regelmatig in contact met personen met onbegrepen gedrag. Dit vergt extra inspanningen (zie hiervoor ook 2.6).

In 2024 wordt een beleidskader water vastgesteld. Naar verwachting geeft dit heroverwegingen wat betreft het (recreatief) gebruik van het water. Daarmee verandert mogelijk ook de handhavingsbehoefte. Mocht dit leiden tot een andere gemeentelijke rol wat betreft watertoezicht, dan zal dit een plek krijgen in de kadernota handhaving en doorwerken in de daarop volgende handhavingsuitvoeringsprogramma's.

Reclame

Reclame kan bijdragen aan de vindbaarheid van ondernemers en de verkoop van goederen. Het kan echter ook ontsierend zijn of zelfs gevaarlijke situaties opleveren. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de APV en het reclamebeleid zijn de grondslag voor toezicht en handhaving.

Veel voorkomende overtredingen zijn gevelreclame zonder of in afwijking van een (omgevings-)vergunning, uitstallingen en losse reclameborden bij winkelbedrijven. Daarnaast wordt opgetreden tegen bijvoorbeeld 'wildplak', sandwichborden en reclamevoertuigen in de openbare ruimte.

De binnenstad van Leeuwarden heeft voor toezicht en handhaving de hoogste prioriteit. Daarna volgen (doorgaande wegen binnen) de bebouwde kommen van Leeuwarden, Grou en Stiens. In de overige gebieden vindt toezicht plaats naar aanleiding van meldingen.

Graffiti en zwerfafval (Verpakkingsconvenant)

Een deel van de werkzaamheden rondom zwerfafval en graffiti gaat door de Buitendienst uitgevoerd worden. Ook vanuit Handhaving blijft aandacht voor beide onderwerpen. Wanneer het aanbrengen van graffiti of het op straat deponeren van zwerfafval op heterdaad wordt geconstateerd, kan door Handhaving worden geverbaliseerd. Met name in parken (zoals bijvoorbeeld de Prinsentuin) is specifiek aandacht voor zwerfafval. Dit omdat is opgevallen dat bezoekers in de zomermaanden grote hoeveelheden achterlaten. Bovendien behoudt Handhaving een signalerende functie met betrekking tot graffiti. Wanneer beledigende of racistische leuzen tijdens de reguliere surveillance door Handhaving worden geconstateerd, wordt dit actief doorgezet aan de Buitendienst.

Groen en bomen

Toezicht en handhaving richten zich met betrekking tot groen en bomen hoofdzakelijk op overhangend groen, illegale kap en het niet naleven van de vergunningvoorschriften. Overhangend (particulier) groen kan zorgen voor onveilige (verkeers-)situaties en/of belemmering van het onderhoud van de weg. Toezicht en handhaving richt zich op het tegengaan van overlast en gevaarlijke situaties door overhangend groen, door het gesprek aan te gaan met de betreffende perceeleigenaar of door handhavend op te treden.

Om kaalslag en illegale kap tegen te gaan is een kapvergunning nodig voor de kap van houtopstanden als dit monumentale/waardevolle bomen of 10 of meer bomen betreft. Toezicht en handhaving legt zich toe op naleving van verleende vergunningen, controle op uitvoering van de herplantplicht (welke veelal met het verlenen van een kapvergunning wordt opgelegd) en optreden bij illegale activiteiten en niet-naleving van vergunningvoorschriften. Controle van verleende kapvergunningen en herplantplicht vindt steekproefsgewijs plaats. Naast de bestuursrechtelijke handhaving kunnen het opleggen van een herplantplicht of het betalen van een schadevergoeding instrumenten zijn die worden ingezet.

Markt en standplaatsen

Het toezicht op naleving van de diverse week- en jaarmarkten, voor zover het de gemeente Leeuwarden betreft, is neergelegd bij de marktmeester van de Stichting Marktbeheer. Handhaving draagt zorg dat, op aangeven van de marktmeester, ondersteuning wordt geboden indien noodzakelijk. Ook wordt door Handhaving handhavend opgetreden wanneer de APV en/of de Beleidsregel verkoopstandplaatsen niet worden nageleefd.

6.2. Bijzondere wetten

Bij de bijzondere wetten wordt gehandhaafd volgens het op 5 juli 2022 vastgestelde handhavingsarrangement. Het arrangement bevat beleidsregels over hoe opgetreden wordt tegen overtredingen en is het resultaat van afspraken tussen gemeente, politie en het Openbaar Ministerie.

In geval van overtreding door minderjarigen worden ook de ouders/voogden geïnformeerd dat hun kind alcohol of softdrugs heeft gekocht. Burgers die overlast of overtredingen melden worden geïnformeerd over de wijze waarop de melding is afgehandeld. De informatie die toezicht en handhaving oplevert, wordt ook betrokken bij de beoordeling van nieuwe aanvragen om een vergunning of ontheffing.

Het resultaat van de risicoanalyse is weergegeven in onderstaande tabel. Daarbij zijn de handhavingsonderwerpen geordend op aflopend risico:

Nr:	Handhavingsonderwerpen	Risicoscore ⁹
1	Prostitutie-, escortbedrijven en illegale prostitutie	25,0
2	Discotheken, uitgaancentra	17,6
3	Cafés	16,0
4	Coffeeshops	14,4
5	Theehuis, cafetaria	13,6
6	Niet-vergunningsplichtige bedrijven (afhaalrestaurants, videotheken)	5,6
7	Wijk- en dorpshuizen	4,8
8	Sportkantines	4,8
9	Slijterijen	4,0
10	Supermarkten	3,2
11	Horeca overige - met alcohol (restaurant, hotel, kerk, kookstudio, studentensociëteit)	2,0

Onderstaand wordt omschreven waarop in 2024 de inzet zal worden gepleegd. In de uitvoering wordt intensief samengewerkt tussen de handhavers van Handhaving, toezichthouders van het team Toezicht en Advies, Bouwen en Milieu en politie.

Die samenwerking vindt bijvoorbeeld plaats bij controles van prostitutiebedrijven en coffeeshops. Horecabedrijven en evenementen worden in het kader van toezicht op naleving van de Alcoholwet door Handhaving gecontroleerd.

Beleidsveld	Werkzaamheden	Aantal	Uren	Toelichting / opmerking
Bijzondere wetten	Prostitutiebedrijven/seksinrichtingen	33	0,33	5 adressen die ieder 6 x per jaar worden gecontroleerd + een massagesalon die 3 x wordt gecontroleerd
	Coffeeshops	36	0,13	12 coffeeshops die ieder 3 keer bezocht worden
	Discotheken, uitgaanscentra en cafés	27	1,47	Preventieve controle
	Discotheken, uitgaanscentra en cafés	25		Leeftijdscontrole
	Theehuis/cafetaria	6		Preventieve controle
	Theehuis/cafetaria	14		Leeftijdscontrole
	Supermarkten en niet vergunningplichtige bedrijven	36		Leeftijdscontrole
	Wijk- en dorpshuizen en sportkantines	32		Preventieve controles
	Wijk- en dorpshuizen en sportkantines	32		Leeftijdscontroles
	Slijterijen	24		Gecombineerde preventieve en leeftijdscontroles
	Horeca overig	45		Preventieve controles
	Horeca overig	18		Leeftijdscontroles
	Totaal Bijzondere wetten		1,93	

In 2023 bedraagt het aantal productieve uren voor Handhaving 1220 uur per fte. Het aantal fte's bij discotheken, uitgaanscentra en cafés is niet enkel voor deze werkzaamheid beschikbaar, maar het totaal voor alle Alcoholwet werkzaamheden.

⁹ * Risico = kans op niet-naleving x negatief effect. De schaal loopt van 0 (geen risico) tot 25 (hoog risico). Zie paragraaf 3.3 voor verdere toelichting.

Toelichting

Prostitutie-, escortbedrijven en illegale prostitutie

Leeuwarden heeft zes vergunde seksinrichtingen. Vier hiervan zijn gevestigd op de Weaze. Hier wordt inpandige raamprostitutie aangeboden (96 werkkamers). Eén vergunning is verstrekt voor een massagesalon en één voor een videotheek.

In 2023 is het regionaal beleid Mensenhandel aangenomen. Deze zal in 2024 verder worden vertaald naar een gemeentelijk beleid mensenhandel. Ook wordt in 2024 een nieuw gemeentelijk prostitutiebeleid opgeleverd. Als gemeente willen wij een bijdrage leveren aan het bestrijden en voorkomen van mensenhandel, aan het verbeteren van de veiligheid, gezondheid en werkomstandigheden van prostituees werkend bij prostitutiebedrijven. Dit proberen wij te bereiken door het signaleren van misstanden en doorgeven aan of delen van informatie met ketenpartners, de jaarlijkse hygiënische toets en toezicht en handhaving. De prostitutiebedrijven voldoen aan alle voorwaarden gesteld in de vergunning en in de APV Leeuwarden. Er zijn alleen prostituees in de inrichtingen werkzaam die de minimale leeftijd van 21 jaar hebben bereikt, ingeschreven staan in de Basisregistratie Personen en het Handelsregister van de Kamer van Koophandel. Het is verplicht om te allen tijde een beheerder in het prostitutiebedrijf aanwezig te hebben wanneer deze geopend is voor publiek. Het is niet mogelijk om als prostituee en bezoeker in een prostitutiebedrijf te verblijven tussen 03:00 uur en 10:00 uur. De gemeente handhaaft samen met de politie op bedrijfsmatige prostitutie aangeboden vanuit woningen, welke in strijd zijn met het vergunningenbeleid.

Discotheken, uitgaanscentra en cafés

Leeuwarden heeft ongeveer 85 discotheken, uitgaanscentra en cafés. De horecabedrijven, waarbij de laatste drie jaar geen overtredingen zijn geconstateerd, worden niet meegenomen in de geplande jaarlijkse preventieve controle. De doelstelling is het bevorderen van de naleving van regels van de Alcoolwet en de APV Leeuwarden. Specifiek wordt gekeken of alle horecabedrijven beschikken over een geldige Alcoolvergunning of Exploitatievergunning. Daarnaast dient tijdens de openingsuren altijd een leidinggevende aanwezig te zijn en mag er geen alcohol worden geschonken aan minderjarigen.

Coffeeshops

In de gemeente Leeuwarden zijn maximaal twaalf coffeeshops toegestaan. Deze zijn in het bezit van een Exploitatievergunning en een gedoogverklaring. De doelstelling is het zo effectief mogelijk reguleren en handhaven om de gezondheidsrisico's minimaal te houden en de openbare orde en veiligheid te kunnen waarborgen. Coffeeshops moeten voldoen aan de AHOJGI-criteria (geen affichering; geen harddrugs; geen overlast; geen verkoop aan jeugdigen onder de 18 jaar, hoeveelheden per transactie kleiner dan 5 gram; toegang te verlenen en te verkopen aan anderen dan ingezetenen van Nederland) en aan de voorwaarden gegeven in de Exploitatievergunning en gedoogverklaring. De politie controleert op het gestelde in de AHOJGI-criteria, de handhavers op de voorwaarden gegeven in de vergunning en de gedoogverklaring. De Belastingdienst controleert de boekhouding.

Theehuis en cafetaria

Leeuwarden kent 62 theehuizen en cafetaria's. De doelstelling is het bevorderen van de naleving van regels van de Alcoolwet en de APV Leeuwarden. Specifiek wordt gekeken of de bedrijven beschikken over een geldige Alcoolvergunning of Exploitatievergunning. Daarnaast dient tijdens de openingsuren altijd een leidinggevende aanwezig te zijn en mag er geen alcohol worden geschonken aan minderjarigen.

Supermarkten en niet vergunningsplichtige bedrijven

Leeuwarden heeft ongeveer 40 supermarkten met landelijke naamsbekendheid, maar ook supermarkten met minder naamsbekendheid. Ook vallen er veel bedrijven onder detailhandel. Dit zijn bedrijven waar men eten kan afhalen of laten bezorgen, of waar men diensten verleent (internetwinkel, videotheek etc.). Deze bedrijven hebben geen vergunning nodig van de gemeente.

De doelstelling is het bevorderen van de naleving van regels van de Alcoolwet en de APV Leeuwarden, zodat er geen alcohol wordt geschonken of verstrekt aan minderjarigen.

Wijk- en dorpshuizen en sportkantines

Binnen de gemeente Leeuwarden zijn ongeveer 127 jeugdhonken, wijk- en dorpshuizen en sportkantines. De doelstelling is het bevorderen van de naleving van regels van de Alcoolwet, APV Leeuwarden en de (para)commerciële verordening. Alle (para-)commerciële instellingen (zoals stichtingen of verenigingen) moeten beschikken over een geldige Alcoolvergunning of Exploitatievergunning.

Tijdens de openingsuren dient er altijd een leidinggevende of barvrijwilliger aanwezig te zijn, inclusief een lijst met de barvrijwilligers. Er mag geen alcohol geschonken of verstrekt worden aan minderjarigen.

Slijterijen

In de gemeente Leeuwarden zijn ongeveer 27 slijterijen. De doelstelling is het bevorderen van de naleving van regels van de Alcoholwet. Alle slijterijen moeten beschikken over een geldige Alcoholvergunning. Tijdens de openingsuren moet er altijd een leidinggevende aanwezig zijn en er mag geen alcohol worden verstrekt aan minderjarigen. In 2024 worden 27 gecombineerde leeftijd- en preventieve controles uitgevoerd.

Horeca overig

Er zijn circa 235 bedrijven die onder de categorie horeca overig vallen. Daarbij wordt bedoeld: restaurants, hotels, kookstudio's, koffiezaken, etc. De doelstelling is het bevorderen van de naleving van regels van de Alcoholwet en de APV Leeuwarden. Alle bedrijven moeten beschikken over een geldige Alcoholvergunning of Exploitatievergunning en er moet tijdens de openingsuren altijd een leidinggevende aanwezig zijn.

6.3. Veiligheid

Het veiligheidsbeleid van de gemeente Leeuwarden is vastgelegd in de Veiligheidsagenda 2019 en 2024 en het Uitvoeringsprogramma veiligheidsagenda 2021-2024. Veiligheidsbeleid vraagt altijd om maatwerk. Het beleidskader maakt de uitvoering mogelijk. Toezicht en handhaving wordt daarbij in toenemende mate belangrijk om de orde en veiligheid in wijken en dorpen te waarborgen. Het Veiligheidsdomein wil slagvaardige instrumenten die snel, integraal, efficiënt en effectief optreden mogelijk maakt. Voortvloeiend uit de doelstelling van het veiligheidsbeleid zijn voor het HUP de volgende onderdelen op het gebied van veiligheid opgenomen.

Beleidsveld	Werkzaamheden	fte	Toelichting / opmerking
Veiligheid	Toezietsmodel binnenstad	4,07	
	Algemeen toezicht (incl. 56 uren Cambuur)	2,16	
	Ondermijning	0,59	
	Horecatoezicht	0,29	
	Cameratoezicht	2,24	
	Overlastgevende jeugdgroepen	1,94	
	Straatcoaching	6,05	
	Toezietsmodel op het opkopersregister	0,59	
	Evenementen	1,85	
	Totaal Veiligheid	17,78	

In

2023 bedraagt het aantal productieve uren voor Handhaving 1220 uur per fte.

Toelichting

Ondermijning

De aanpak van ondermijnende criminaliteit heeft hoge prioriteit en vraagt om een stevige aanpak. De komende jaren zal in ieder geval het voorkomen en aanpakken van de ondermijnende criminaliteit worden geïntensiveerd. Handhavers komen in diverse wijken, dorpen en het buitengebied. Hun waarnemingen en signaleringen zijn van grote waarde en vormen de input voor onze lokale aanpak van ondermijning. Signalen worden besproken en verdeeld. Specifiek op ondermijning wordt vanuit handhaving capaciteit ingezet. Vanuit het algemeen toezicht wordt ook inzet gepleegd op ondermijning. Gezien de noodzakelijke intensivering op de aanpak ondermijning is de kans groot dat er binnen de bestaande capaciteit meer uren vanuit het algemeen toezicht en het toezichtsmodel gericht worden ingezet en benut op ondermijning.

Toezietsmodel binnenstad

Het Toezietsmodel is een samenwerkingsverband tussen politie, gemeente (handhavers Handhaving), beveiligingsbedrijf Trigion en de openbare vervoersbedrijven, waarbij gezamenlijk toezicht leidt tot betere signalering en handhaving van de openbare orde. Het Toezietsmodel is van toepassing op de binnenstad van Leeuwarden (gebied binnen de stadsgrachten), het stationsgebied en op de Vlietzone (tot en met de rotonde Bleeklaan/Bote van Bolswertstraat) en de Schrans/Verlengde Schrans (tot aan Borniastraat, gebied omgeving Klanderij, Zuiderplein, Zuidergrachtswal, Achter de Hoven, Gardeniersweg, Oostergoweg).

Cameratoezicht

Het instrument cameratoezicht draagt bij aan de afname van geweld tijdens het uitgaan, verhogen van het veiligheidsgevoel van inwoners en crowdcontrol bij evenementen. Er worden 14 camera's structureel ingezet die door de eenheid Handhaving live worden uitgekeken tijdens uitgaansuren. Het live uitkijken vindt standaard plaats op donderdag-, vrijdag- en zaterdagavond van 22.00 uur tot 06.00 uur en in het bijzonder tijdens extra drukke uitgaansavonden, zoals bijvoorbeeld de studiestartweek en rondom de kerstdagen.

Tijdens evenementen is er cameratoezicht in ieder geval op Koningsnacht/-dag, 5 mei en de jaarwisseling.

In voorkomende gevallen wordt ook bij andere grote (risicovolle) evenementen en/of betogingen cameratoezicht ingezet. Dit instrument is onlosmakelijk verbonden met de effectieve aanpak van veiligheid en vindt in nauwe samenwerking met en onder regie van de politie plaats.

Veiligheid bij evenementen

Voorafgaand aan evenementen vindt er overleg plaats tussen de gemeente, hulpdiensten, vervoerders en organisatie. De integrale voorbereiding richt zich onder andere op de veiligheid van de bezoekers, omwonenden, dieren en medewerkers. Risico's worden inzichtelijk gemaakt, de inzet ten aanzien van de veiligheid wordt getoetst en beoordeeld, (mogelijke) scenario's worden besproken en uitgewerkt. Crowdmanagement en crowdcontrol zijn in de voorbereiding een vast onderdeel.

Tijdens evenementen wordt, afhankelijk van de grootte en risico's van het evenement, een Veiligheid Team ingezet bestaande uit vertegenwoordigers van gemeente, hulpdiensten, beveiliging en eventueel de organisator. Dit team richt zich op de vooraf geprepareerde veiligheidsaspecten of anticipeert op actuele ontwikkelingen. Uiteraard komen ook andere aspecten, zoals eerder omschreven in dit document, in dit team aan de orde. Bij evenementen met een lager risico wordt het veiligheidsteam afgeschaald naar een Klein Comité bestaande uit vertegenwoordigers van gemeente, politie en organisatie. Daarnaast zijn er ook evenementen waarbij geen gecoördineerde integrale aanpak noodzakelijk is; de partijen vinden elkaar dan rechtstreeks.

De kans is groot dat het Nederlands elftal in juni en juli deelneemt aan het EK voetbal. Net als bij vorige EK's en WK's is de kans groot dat in de horeca en/of -terras de wedstrijden worden gevolgd op grote schermen. Dat zal toenemen als Nederland verder in het toernooi komt. Indien Nederland de (halve) finale bereikt zal ook de wedstrijd op groot scherm op het Oldehoofsterkerkhof te volgen zijn. Om dit voetbalfeest in goede banen te leiden zal er ook inzet van handhaving zijn op het verloop van volgen van de wedstrijden en de feestelijkheden. Hiervoor zal net als bij de vorige toernooien weer een integraal plan worden opgesteld en de samenwerking met de horeca worden gezocht.

Overlastgevende jeugdgroepen

De aanpak van jeugdoverlast wordt opgepakt vanuit de Taskforce Jeugdoverlast. Toezicht en handhaving vinden plaats vanuit de ketenaanpak en worden uitgevoerd door straatcoaches, politie en handhavers in samenwerking met ambulant jongerenwerk en VNN. De bevoegde partijen controleren actief op de overlastlocaties en treden waar nodig preventief of handhavend op. Hiervan worden rapportages opgemaakt die gebruikt worden in de groepsgerichte of via een persoonsgerichte aanpak.

De gegevens kunnen ook gebruikt worden bij een ketenaanpak, zoals bij een persoonsgerichte aanpak in het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân (ZVHF), discipline gesprekken vanuit de politie en/of de gemeente, bij een bestuurlijke maatregel (gebiedsverbod, samenscholingsverbod) of een zorgmelding. Goede dossiervorming is cruciaal. Daarnaast vinden gerichte controles plaats naar aanleiding van verzoeken van JVZ, MOL (Meldpunt Overlast Leeuwarden) of politie. Het MOL is binnen de gemeente Leeuwarden het team waar alle klachten en meldingen binnenkomen. Via het MOL worden meldingen van overlast doorgegeven aan onder meer Handhaving. De aanpak van Handhaving is afhankelijk van de aard van het probleem.

Er is een langduriger inzet voor de aanpak jeugdoverlast. Met name op de hotspots zoals parken, voetbalkooien en de Prinsentuin wordt inzet gepleegd als de situatie daarom vraagt. In Leeuwarden-Oost is door toekenning van de rijksbijdrage voor Preventie met Gezag, meer inzet van handhaving en straatcoaches op jeugdoverlast. Dit draagt bij aan de aanpak van het voorkomen van jonge aanwas in de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit.

Algemeen toezicht

Het algemeen toezicht vindt plaats in de gehele gemeente, overdag en in de avond. De inzet voor het toezichtmodel valt hierbuiten. Algemeen toezicht omvat meerdere handhavingsonderwerpen. Hierbij kan gedacht worden aan gerichte controle op met JVZ besproken prioriteiten, demonstraties, Signalen-meldingen op veiligheidsgebied, controle op samenscholingsverboden, individuele verblijfsverboden, inzet bij wedstrijden van Cambuur en andere ge- en verboden. Vanaf 2021 wordt deze post ook benut ten behoeve van ondermijning.

Ook komt ten laste van algemeen toezicht de inzet in het Weazegebied en controles op het (te vroeg) afsteken van vuurwerk rondom de jaarwisseling.

Doelstelling van het algemeen toezicht is om overlast en het aantal meldingen te doen dalen. Deze flexibele inzet maakt het mogelijk bij allerlei incidenten snel en adequaat te kunnen optreden. Dit veelal in samenwerking met politie, wel uiteraard ieder vanuit zijn eigen discipline en bevoegdheid.

Sinds begin 2021 geldt een verbod per aanwijzingsbesluit op het gebruiken van lachgas in de openbare ruimte, als daardoor hinder kan ontstaan of gevaar bestaat voor personen, de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu.

Het college heeft alle bebouwde kommen van de gemeente aangewezen als verboden gebied. Het toezicht op dit verbod wordt meegenomen in het algemeen toezicht, op- en rondom evenementen en gedurende het toezicht op de horeca.

De aanpak van straatintimidatie is één van de geprioriteerde thema's van de Veiligheidsagenda 2023-2026. Vanuit het algemeen toezicht is aandacht voor dit thema. Er is geen landelijke strafbaarstelling van straatintimidatie, waardoor er geen wettelijke grondslag is om hier handhavend tegen te kunnen optreden. Daar waar mogelijk spreken handhavers en straatcoaches plegers van straatintimidatie aan op hun gedrag en wijzen hen op de impact van hun gedrag. De ontwikkelingen wat betreft een mogelijke landelijke strafbaarstelling worden gevolgd en de inzet van toezicht en handhaving zal daarop worden aangepast.

Horeca

Handhaving van het horecabeleid wordt integraal gereguleerd in dit HUP. Dagelijks toezicht en handhaving op straat zijn hiermee onlosmakelijk verbonden. Toezicht en handhaving zijn noodzakelijk om de openbare orde en veiligheid te waarborgen binnen de etablissementen en de terrassen.

Horecatoezicht vindt plaats in de gehele gemeente. Controles worden ingezet ten behoeve van sluitingstijden, controle horecabedrijven, aanwezigheid van alcohol op de openbare weg, terrassen etc. We werken hierbij risico gestuurd.

Toezicht handelaren tweedehands goederen

Binnen de gemeente werken we met een plan van aanpak woninginbraken en helingbestrijding. De registerplicht voor handelaren in tweedehands goederen draagt bij in het oplossen van woninginbraken en de aanpak voor ondermijnende criminaliteit. De gemeente is belast met de controle van de registerplicht van handelaren in tweedehandsgoederen en de bestuurlijke handhaving hiervan.

De bestuurlijke handhaving wordt uitgevoerd volgens het handhavingsarrangement helingbestrijding. De doelstelling van de bestuurlijke maatregel is de naleving van de geldende wet- en regelgeving door handelaren en om de afzetmarkt te verkleinen voor goederen die afkomstig zijn van een misdrijf. Dader- en gelegenheidsstructuren ten aanzien van high-impact-crime en ondermijnende criminaliteit worden bestreden met als uiteindelijke doel om hiermee de openbare orde en het woon- en leefklimaat voor de inwoners van de gemeente Leeuwarden te beschermen.